

باسمه تعالی

اطلاعات مربوط به وزیر پیشهادی

و

برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم

مردادماه ۱۴۰۰

اطلاعات مربوط به وزرای پیشنهادی دولت سیزدهم

محمد مهدی اسماعیلی؛ وزیر پیشنهادی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

اطلاعات شخصی

نام: محمد مهدی

نام خانوادگی: اسماعیلی

نام پدر: محمدباقر

کد ملی: ۴۰۳۰۱۲۰۵۲۰

جنسیت: مرد

تاریخ تولد: ۱۳۵۵/۰۶/۱۰

استان محل تولد: همدان

شهر محل تولد: کیودرآهنگ

وضعیت تأهل: متأهل

دارای اقامت از کشورهای: —

کشور محل سکونت: ایران

دارای تابعیت/تابعیت‌های: ایرانی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کشور
سازمان ثبت احوال کشور
شناسنامه

شناسنامه سند هویت شهادت برای حفظ حقوق خود و آزان کفداری کنید
از اراده یا این شناسنامه به عنوان و ویدیا و وثیقه جدا خود واری فرمایید
شخصات شناسنامه ای خود را به خاطر بسپارید تا در موقع ضرورت و دسترسی به سوابق سبب شما آسانتر گردد
از این شناسنامه و نه است می شود آن را به یکی از ادارات ثبت احوال تحویل داد و یا در صندوق پست بیندازد

۵ ۱۳/۴۷۶۵۶۰

شماره ۴۰۳-۰۱۲۰۵۲-۰

نام محمد مهدی
نام خانوادگی اسماعیلی
شماره شناسنامه ۱۲۰۶۲

روز دهم شهر ریور
سال یکهزار و سیصد و پنجاه و پنج
تولد ۱۳۵۵/۰۶/۱۰
هفت روز ۶ رمضان سال ۱۳۹۶

کیودراهنگ
مرکزی
کیودراهنگ

شیرستان
خیش
داهستان
شیرستان

ردیف	نام	شماره شناسنامه	محل تنظیم سند جزوه
۱	محمد باقر	۳۶۲۹	کیودراهنگ
۲	عفت	۳/۱۳۱۶	بلجان

شرح حال:

محمد مهدی اسماعیلی متولد ۱۳۵۴ در شهر کبودرآهنگ همدان است. وی مقاطع ابتدایی و راهنمایی را در زادگاه خود طی کرد و دیپلم خود را در رشته علوم و معارف اسلامی از دبیرستان شهید مطهری کبودرآهنگ دریافت نمود. ایشان تحصیلات دانشگاهی خود را در دانشگاه شهید مطهری تهران ادامه داد و در رشته فقه و حقوق مدرک کارشناسی خود را دریافت کرد. دکتر اسماعیلی دارای کارشناسی ارشد در رشته روابط بین الملل از دانشکده روابط بین الملل وزارت امور خارجه و دکترای علوم سیاسی با گرایش اندیشه سیاسی از پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی است. وی همچنین دارای تحصیلات حوزوی است.

سوابق اینارگری: برادر شهید

اطلاعات مالی و فعالیت های اقتصادی:

منبع درآمد، حقوق هیئت علمی دانشگاه و فعالیت های علمی است.

اطلاعات اعضای خانواده

نام خانوادگی: دیوسالار

نام: راحله

نسبت: همسر

کد ملی: ۰۰۶۴۲۰۹۰۰۸

کشور محل سکونت: ایران

دارای اقامت از کشورهای: —

دارای تابعیت / تابعیت های: ایرانی

اطلاعات مالی و فعالیت های اقتصادی:

ایشان خانه دار بوده و فاقد فعالیت های مالی و اقتصادی است.

شرح حال:

امیر علی اسماعیلی متولد تهران و دانش آموز مقطع دوم ابتدایی در مدرسه سراج است.

***

نام: زینب نام خانوادگی: اسماعیلی

کد ملی: ۳۸۶۱۰۱۹۸۵۱ نسبت: فرزند

دارای اقامت از کشورهای: — کشور محل سکونت: ایران

دارای تابعیت/تابعیت‌های: ایرانی

اطلاعات مالی و فعالیت‌های اقتصادی:

ایشان خانه‌دار بوده و فاقد فعالیت‌های مالی و اقتصادی است.

شرح حال:

زینب اسماعیلی، متاهل و دارای مدرک کارشناسی حقوق از دانشگاه تهران است. وی در حال حاضر خانه‌دار است.

***

نام: محمد مسعود نام خانوادگی: اسماعیلی

کد ملی: ۳۰۴۰۴۴۲۵۵۴ نسبت: داماد

دارای اقامت از کشورهای: — کشور محل سکونت: ایران

دارای تابعیت/تابعیت‌های: ایرانی

اطلاعات مالی و فعالیت‌های اقتصادی:

کارشناس حق الزحمه ای

شرح حال:

محمد مسعود اسماعیلی متولد رفسنجان و دارای مدرک کارشناسی حقوق از دانشگاه تهران است. وی شاغل حق الزحمه ای در مرکز طرح و برنامه صداوسیما است.

سوابق و سمت‌های علمی

تألیفات (مقاله، کتاب و رساله)، عضویت در انجمن‌های علمی و فرهنگی داخلی و خارجی

سمت علمی: عضو هیئت علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

شماره استاد : ۳۹۰۵۱۲	آخرین مدرک تحصیلی : دکتری تخصصی PhD
نام خانوادگی و نام : اسماعیلی محمد مهدی	رشته تحصیلی : علوم سیاسی
شماره شناسنامه : 12062	مرتبه علمی : استادیار
شناسایی ملی : 4030120520	پایه : 12
آخرین وضعیت : مشغول به کار	وضعیت استخدام : هیات علمی رسمی-تمام وقت
ارائه شده : 38 درس ، 72 گروه درسی	دانشکده : حقوق و علوم سیاسی
حالت استاد : آموزشی	گروه آموزشی : علوم سیاسی

اهم کتب

اندیشه سیاسی آیت الله خامنه‌ای؛ ناشر دفتر رهبر معظم انقلاب

تطور اندیشه سیاسی تشیع در دوره معاصر؛ با تأکید بر تحولات ۵۰ ساله اخیر مکتب‌های نجف و جبل عامل

دریچه‌ی آفتاب؛ تحلیل هندسه‌ی فکری رهبر معظم انقلاب در سخنرانی‌های سالیانه در حرم مطهر رضوی

رجال ایرانی قرن چهاردهم

جنگ جهانی علیه سوریه

برنامه درسی گام دوم انقلاب (در دست انتشار)

الگوهای مدیریت فرهنگی (تحت نظارت)

مطالعه تطبیقی مأموریت‌ها و اقدامات دستگاه‌های فرهنگی (تحت نظارت)

اهم مقالات علمی

بررسی انتقادی دگردیسی «حجاب چادر» در بازنمایی تلویزیونی: مطالعه معناشناختی دو سریال «آخرین گناه» و «بی صدا فریاد کن»

شناسایی پیشایندها و پسایندهای سیاست‌گذاری در رسانه ملی بر مبنای مدیریت استراتژیک نوین

تأملی در جریان نوسلفی‌ها؛ محمد العریفی و تأثیر خطابه در نفوذ آراء

تعامل جنبش‌های اصلاحی جهان اسلام؛ اخوان المسلمین و نهضت اسلامی ایران از سال ۱۹۴۸ تا ۱۹۷۹

عدالت، عقلانیت و معنویت؛ سه ضلع حکمرانی در تفکر رهبر معظم انقلاب

عقلانیت انقلاب اسلامی از دیدگاه آیت الله خامنه‌ای

تحولات استراتژیک فرهنگ و مدیریت در فرایند جهانی شدن

تأثیر جهانی شدن بر تحولات فرهنگی در کشورهای منطقه خلیج فارس

مبانی اندیشه‌ای در تدوین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت با تأکید بر سیره علمی و عملی امام خمینی (ره)

عضویت در انجمن‌های علمی و فرهنگی

معاون پژوهشی مرکز اسناد انقلاب اسلامی

رئیس پژوهشکده مطالعات انقلاب اسلامی

مدیر گروه جامعه‌شناسی سیاسی مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران

مدیرمسئول فصلنامه جستارهای انقلاب اسلامی

سرمدیر نشریه برداشت اول مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری

عضو کارگروه تحول فرهنگی وزارت ارشاد در دولت نهم

عضویت در هیأت مؤسسات فرهنگی مهم و پویایی چون مؤسسه طلوع حق، مؤسسه تمدن پژوهی آینده ایران اسلامی

و مؤسسات پایش و افکارسنجی فرهنگی اجتماعی و مراکز رسانه‌ای

اطلاعات تحصیلی

فرم اطلاعات تحصیلی

مدرک تحصیلی: دکترا کشور محل تحصیل: ایران شهر محل تحصیل: تهران

دانشگاه محل تحصیل: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی رشته تحصیلی: علوم سیاسی

وضعیت تحصیل: فارغ التحصیل شروع تحصیل از: ۱۳۸۳/۰۷/۰۱ تا ۱۳۸۸/۰۹/۲۳

معدل فارغ التحصیلی: ۱۷/۸۳

شماره: ۷۰۲۸
تاریخ: ۱۳۸۸/۰۹/۲۳

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

گواهینامه موقت پایان دوره تحصیلات تکمیلی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

آقای محمد مهدی اسمعیلی (صاحب عکس فوق) به شماره ملی ۴۰۳۰۱۲۰۵۲۰ فرزند محمد باقر دارنده شناسنامه شماره ۱۲۰۶۲ صادره از کیوتراهنک متولد سال ۱۳۵۵، دوره تحصیلات تکمیلی مقطع دکتری رشته علوم سیاسی (اندیشه سیاسی) را در تاریخ ۱۳۸۸/۰۹/۲۳ با میانگین کل به عدد ۱۷/۸۳ به حروف هفده و هشتاد و سه صدم در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با موفقیت به پایان رسانیده است و به درجه دکتری (Ph.D) نایل گردیده است.

ملاحظات:

۱. نامبرده با استفاده از سهمیه آزاد در آزمون سراسری پذیرفته شده و به مدت ۶ سال از مزایای آموزش رایگان در مقطع دکتری بهره‌مند بوده است. لذا ۶ سال تعهد خدمت در ایران دارد.
۲. این گواهی برای بهره‌مندی از مزایای آن در ایران صادر شده و ارزش ترجمه ندارد.
۳. اصل دانشنامه پس از انجام تعهد خدمت تحویل خواهد شد.
۴. برای دریافت دانشنامه باید این گواهینامه مسترد شود.
۵. به این گواهینامه مبلغ ۱۰۰۰/۰۰۰ ریال تمبر الصاق و باطل گردیده است.

سید رضا آقایی

مدیر تحصیلات تکمیلی پژوهشگاه

سمت‌های اجرایی گذشته و حال و مشاغل هم‌زمان و فعالیت‌های مبارزاتی، انقلابی، سیاسی و اجتماعی

الف) سوابق اجرایی-فرهنگی

معاون فرهنگی مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری دولت نهم

رئیس قرارگاه رسانه‌ای صدا و سیما

مدیر کل نظارت سیمای صدا و سیما

مدیر کل برنامه‌ریزی مرکز تحقیقات صدا و سیما

معاون سیاسی، امنیتی و فرهنگی اجتماعی استانداری اصفهان

مؤسس قرارگاه فرهنگی استان اصفهان

ب) مسئولیت‌های علمی-فرهنگی

معاون پژوهشی مرکز اسناد انقلاب اسلامی

رئیس پژوهشکده مطالعات انقلاب اسلامی

مشاور رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها

رئیس دفتر تحقیقات اجتماعی آستان قدس رضوی با حکم آیت الله رئیسی

مدیر گروه جامعه‌شناسی سیاسی موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران

مدیرمسئول فصلنامه جستارهای انقلاب اسلامی

سر دبیر نشریه برداشت اول مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری

عضویت در هیات مؤسسات فرهنگی مهم و پویایی چون مؤسسه طلوع حق، موسسه تمدن پژوهی آینده ایران اسلامی

و مؤسسات پایش و افکارسنجی فرهنگی اجتماعی و مراکز رسانه‌ای

ج) سوابق عضویت در مجامع و شوراهای فرهنگی

عضو کارگروه تحول فرهنگی وزارت ارشاد در دولت نهم

عضو شورای پژوهشی مرکز موسیقی صدا و سیما

دبیر شورای تحقیقات سازمان صدا و سیما

نماینده سازمان صدا و سیما در شورای هنر

نایب رئیس شورای فرهنگ عمومی استان اصفهان

رئیس کارگروه فرهنگی شورای برنامه ریزی توسعه اصفهان

رئیس کارگروه خانواده شورای برنامه ریزی توسعه اصفهان

سایر امتیازات قابل استناد

جوایز افتخارات و نشان‌های دریافتی

پژوهشگر نمونه ای کشور در سال ۱۳۸۵

برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

دولت سیزدهم

فهرست

(۱) کلیات ۱

- ۱-۱. مقدمه ۱
- ۱-۲. تعریف فرهنگ ۲
- ۱-۳. ضرورت، اهمیت و جایگاه فرهنگ ۴
- (۲) سیاست ها و رویکردها ۵
- ۲-۱. سیاست‌های کلی ۵
- ۲-۲. رویکرد کلی ۶
- ۲-۳. هدف‌گذاری‌های اصلی ۱۰
- ۲-۳-۱. احیای شأن سیاستگذاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ۱۱
- ۲-۳-۲. توجه به فرهنگ، فراتر از ساختارهای موجود ۱۱
- ۲-۳-۳. حل مسائل و معضلات مدیریت فرهنگی ۱۱
- ۲-۳-۴. ایجاد هم‌افزایی با سایر دستگاه‌های فرهنگی ۱۱
- ۲-۳-۵. ارتقای منابع انسانی ۱۲
- ۲-۳-۶. حمایت از جبهه‌ی فرهنگی انقلاب ۱۲
- ۲-۳-۷. بازمهندسی و بازطراحی ساختار وزارتخانه ۱۲
- ۲-۳-۸. اقتصاد فرهنگ ۱۳
- ۲-۳-۹. تغییر آرایش رسانه‌ای جمهوری اسلامی ایران ۱۴
- ۲-۳-۱۰. تقویت و ارتقای دیپلماسی فرهنگی ۱۴
- (۳) بررسی اهم وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ۱۵
- (۴) تکالیف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در برنامه توسعه فرهنگی ۱۸
- ۴-۱. مفاد فرهنگی در متن قانون برنامه ششم توسعه ۱۸
- ۴-۲. موارد تکلیفی اختصاصی در متن قانون برنامه ششم توسعه ۱۹

۳-۴. قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور	۲۳
(۵) تحلیل وضعیت موجود وزارتخانه	۲۷
۵-۱ فرصت‌ها و قوت‌ها	۲۷
۵-۲. تهدیدها و ضعف‌ها	۲۷
(۶) مسائل کلان حوزه فرهنگ	۳۰
۶-۱. مسائل ناظر به فرهنگ عمومی	۳۰
۶-۲. مسائل ناظر به ساختارهای فرهنگی	۳۰
۶-۳. مسائل ناظر به تهاجم فرهنگی و جنگ نرم	۳۱
۶-۴. مسائل ناظر به محصولات فرهنگی	۳۱
(۷) برنامه‌ها و مسائل موجود	۳۳
۷-۱. فرهنگ عمومی	۳۳
۷-۲. امور هنری	۴۴
۷-۲-۱. هنرهای تجسمی	۴۴
۷-۲-۲. هنرهای نمایشی	۴۵
۷-۲-۳. سینما	۴۸
۷-۲-۴. موسیقی	۵۱
۷-۳. قرآن و عترت	۵۳
۷-۴. مطبوعات	۵۵
۷-۵. کتاب	۵۷
۷-۶. حوزه‌ی تبلیغات، رسانه و اطلاع‌رسانی	۶۲
۷-۶-۱. شورای اطلاع‌رسانی	۶۴
۷-۶-۲. معاونت مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی	۶۵

- ۶۵ ..... ۷-۶-۳. خبرگزاری ایرنا
- ۶۶ ..... ۷-۶-۴. مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران
- ۶۶ ..... ۷-۶-۵. دانشکده خبر
- ۶۶ ..... ۷-۷. مد و لباس
- ۶۷ ..... ۷-۸. برخی از سازمان‌ها و نهادهای تابعه
- ۶۷ ..... ۷-۸-۱. سازمان حج و زیارت
- ۷۰ ..... ۷-۸-۲. سازمان اوقاف و امور خیریه
- ۷۱ ..... ۷-۸-۳. ستاد عالی کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد
- ۷۳ ..... ۷-۸-۴. سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
- ۷۵ ..... ۷-۸-۵. بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای
- ۷۷ ..... ۷-۸-۶. نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

(۱) کلیات

۱-۱. مقدمه

فرهنگ، بن‌مایه، موجودیت و هویت هر جامعه و عامل اصلی استقلال یا وابستگی آن به شما می‌رود. هر پیشرفتی بدون در نظر گرفتن و توجه به ابعاد فنی آن محکوم به شکست است و بدون شک با آثار و تبعات مخرب فراوانی همراه خواهد بود. پیشرفت، زمانی محقق خواهد گردید و مطلوب و خواستنی خواهد بود که هم‌جهت با رشد کمالات انسانی و تعالی فکر و اندیشه بشری باشد.

انقلاب اسلامی ایران نیز از بدو تحقق آن متوجه اهمیت این حوزه بوده است و بخش قابل توجهی از شعارها و مطالبات در حوزه‌ی توسعه‌ی فرهنگی و تحول در فضای فرهنگی کشور بود. در همین راستا، معمار انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی رحمه الله علیه نیز فرهنگ را مقدم بر تمام موضوعات دیگر دانستند و توجه به آن نسبت به سایر موضوعات را دارای اولویت دانستند و معتقدند که «اساسا فرهنگ هر جامعه، هویت و موجودیت آن جامعه را تشکیل می‌دهد و با انحراف فرهنگ، هر چند در بعدهای اقتصادی، سیاسی، صنعتی و نظامی، قدرتمند و قوی باشد ولی پوچ و میان‌تهی است»^۱.

مقام معظم رهبری مدظله‌العالی نیز هم‌چون امام راحل، نگاهی اساسی به فرهنگ دارند و اهمیت فرهنگ را از سایر حوزه‌ها و نظام‌های اجتماعی، به مراتب بیشتر می‌دانند. ایشان می‌فرمایند: «از هر طرف که حرکت می‌کنیم، می‌بینیم که به فرهنگ می‌رسیم و راه‌ها واقعا به فرهنگ ختم می‌شود. فرهنگ در حقیقت همه چیز یک جامعه است، هیچ بنیاد اجتماعی و اقتصادی بدون اتکاء به فرهنگ، شکل نمی‌گیرد»^۲.

در حقیقت در نگاه امام خمینی رحمه الله علیه و هم‌چنین مقام معظم رهبری مدظله‌العالی فرهنگ، متغیر اصلی در دگرگونی‌های کشور به سمت پیشرفت یا اضمحلال است و با سرعت چشمگیر پدیده‌ها و تحولات فرهنگی، این نقش و جایگاه، روز به روز مهم‌تر و حساس‌تر می‌شود. بدون اغراق می‌توان گفت که امروز پیشرفت فرهنگی، اولویت اصلی در پیشرفت همه‌جانبه و پایدار یک جامعه و حتی مقدم بر توسعه انسانی است.

۱. صحیفه امام، ج ۱۵، ص ۲۴۳.

۲. بیانات در دیدار با اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۶۹/۰۹/۱۹.

برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم

در این بین وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، به عنوان مهم‌ترین نهاد اجرایی فرهنگی در سطح کشور، عهده‌دار مسئولیتی خطیر در این عرصه‌ی بسیار مهم و قابل توجه است. از سوی دیگر در آغاز دولت سیزدهم و با توجه به نگاه و رویکرد ویژه و تحولی ریاست محترم جمهوری، حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر سید ابراهیم ریسی باید یادآور شویم که **دولت سیزدهم، دولتی فرهنگی خواهد بود**. به عبارت دیگر در این دولت، فرهنگ، دارای اهمیتی فراوان است و هرگز نمی‌توان آن را به مثابه‌ی یک نظام اجتماعی در کنار سایر نظام‌های اجتماعی چون اقتصاد، سیاست و ... دانست.

اکنون و در طلیعه‌ی گام دوم انقلاب اسلامی و با تکیه بر ظرفیت عظیم تمدن ایرانی - اسلامی و با عنایت به سیاست‌ها و اسناد بالادستی چون سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی، سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری مدظله‌العالی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم، مأموریتی بزرگ را پیش روی خود می‌بیند.

در ادامه پس از ارائه‌ی تعریف از فرهنگ و ضرورت و جایگاه فرهنگ، به سیاست‌ها و رویکرد کلی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اهم وظایف وزارت، تحلیل وضعیت وزارت، مسائل کلان حوزه فرهنگ، مسائل و آسیب‌های وزارت فرهنگ و در نهایت برنامه‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در دولت سیزدهم خواهیم پرداخت.

۲-۱. تعریف فرهنگ

به صورت کلی مفاهیم و مقوله‌های اجتماعی، به سختی تعریف می‌شوند و به همین دلیل، شاهد وجود تعاریف متعدد و پیچیده از این مفاهیم هستیم که هر کدام با نقدها و مسائلی مواجه خواهند بود. فرهنگ نیز از این مسئله مستثنی نبوده و نخواهد بود و تعداد تعاریفی که برای فرهنگ برشمرده می‌شود، بسیار زیاد است که برخی آن را تا ۳۰۰ و برخی نیز تا ۴۰۰ تعریف ذکر کردند. که برخی آنها را تا چند صد تعریف برشمرده اند.

در این بین یکی از مهم‌ترین تعاریفی که فراوان به آن استناد می‌شود، تعریف تایلور از فرهنگ است. او فرهنگ را به عنوان مجموعه‌ای کامل شامل دانش، عقاید، هنر، اخلاق، قانون، آداب و رسوم و توانایی‌هایی که بشر به عنوان عضوی از جامعه آنها را اخذ می‌کند، معنا کرد. تعریف او از فرهنگ چنین است: «کلیت در هم تافته‌ای شامل دانش، دین، هنر، اخلاقیات، آداب و رسوم و هر گونه توانایی و عادت‌ی که آدمی هم‌چون عضوی از جامعه به دست می‌آورد».

برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم

با دقت در این تعریف که بسیار مورد توجه قرار گرفته و استفاده فراوانی از آن می‌شود، متوجه خواهیم شد که تقریباً فرهنگ را معادل همه چیز در نظر گرفته است. اگر چنین اتفاقی بیفتد، می‌توان گفت که فرهنگ، یک امر بسیار کلی و با گستره‌ای عظیم است. در این صورت، همه چیز در فرهنگ تعریف می‌شود و دیگر سیاستگذاری فرهنگی و اقدام فرهنگی، معنایی نخواهد داشت. لذا باید از این تعریف فاصله گرفت و به دنبال تعریفی بود که دارای پشتوانه‌ای از یک نظریه‌ی فرهنگی و بخصوص تمدنی باشد.

تعریفی که در ابتدای نقشه مهندسی فرهنگی کشور ارائه شده است را می‌توان یک تعریف جامع و مانع و البته مبتنی بر یک نظریه فرهنگی دانست. در این تعریف آمده است: «نظام‌واره‌ای است از عقاید و باورهای رسمی، ارزش‌ها، آداب و الگوهای رفتاری ریشه‌دار و دیرپا و نمادها و مصنوعات که ادراکات، رفتار و مناسبات جامعه را جهت و شکل می‌دهد و هویت را می‌سازد».

در این تعریف ضمن تأکید بر دو نظام ارزش‌ها و عقاید و رفتار، به مسئله‌ی هویت اشاره شده است. هویت، یکی از مسائل جدی و بسیار مهمی است که اهمیت فراوانی دارد و هویت ایرانی - اسلامی که ریشه‌دار و اصیل است، دستخوش تغییر و دگرگونی است. لذا این مسئله بسیار مهم است که در فرهنگ، به دنبال چه هستیم و در نهایت چه مطلوبی را در نظر داریم و مسئله‌ی هویت، باید به شکل جدی مورد توجه قرار گیرد.

طبق تعریف مذکور و همان گونه که در نقشه مهندسی فرهنگی ذکر گردیده است، می‌توان سه سطح از فرهنگ را در نظر گرفت: (۱) فرهنگ ملی، (۲) فرهنگ عمومی و (۳) فرهنگ حرفه‌ای (فرهنگ اقشار گوناگون جامعه). در این بین این فرهنگ عمومی است که از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است.

در تعریفی که مقام معظم رهبری از فرهنگ ارائه می‌دهند، شاهد تکیه بر فرهنگ عمومی هستیم. ایشان می‌فرمایند: «فرهنگ یعنی همین رسوم و آدابی که بر زندگی من و شما حاکم است. فرهنگ، یعنی باورها و اعتقادات ما و چیزهایی که زندگی شخصی و اجتماعی و داخل خانه و محیط کسب یک جامعه با آنها رو به رو است»^۱.

لذا با توجه به مباحث مطرح شده، فرهنگ عمومی که متشکل از دو بخش بسیار مهم و کلیدی سبک زندگی و ارزش‌ها و هنجارها می‌شود و در ادامه توضیحات بیشتری ناظر به آنها ارائه می‌گردد، در وزارت فرهنگ و

۱. بیانات در تاریخ ۱۳۶۹/۱/۱۰

ارشاد دولت سیزدهم، از اهمیت فراوانی برخوردار است و به عنوان عرصه‌ی عملیات و کنشگری این وزارتخانه، مورد نظر خواهد بود.

۱-۳. ضرورت، اهمیت و جایگاه فرهنگ

همان گونه که پیش از این نیز ذکر گردید، فرهنگ به عنوان مهم‌ترین نظام اجتماعی است و از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. امام خمینی رحمه الله علیه می‌فرمایند: «فرهنگ، مبدأ همه‌ی خوشبختی‌ها و بدبختی‌های ملت است^۱». «فرهنگ، اساس ملت است، اساس ملیت یک ملت است. اساس استقلال یک ملت است^۲». «اگر انحرافی در فرهنگ یک کشور پیدا شود، دیری نخواهد گذشت که انحراف فرهنگی بر همه غلبه می‌کند و همه را خواهی نخواهی به انحراف می‌کشاند^۳».

بسیاری معتقد به زیربنا بودن اقتصاد هستند. عده‌ای نیز سیاست را در باطن، زیربنای اصلی فرهنگ و اقتصاد می‌دانند. در حقیقت در هر دو نگاه، فرهنگ به عنوان یک ابزار در اختیار اقتصاد و سیاست است و در نهایت، باید اهداف و مقاصد این دو نظام اجتماعی محقق گردد.

در دولت سیزدهم، فرهنگ به عنوان زیربنا و موتور پیشران تحول در عرصه‌های گوناگون اقتصادی، سیاسی و اجتماعی، خواهد بود. در چنین حالتی هرگز نباید به دنبال پیوست فرهنگی باشیم. بلکه باید به دنبال مهندسی فرهنگی بوده و فرهنگ را در تک تک سیاست‌ها و برنامه‌ریزی‌ها مدنظر قرار داد. از سوی دیگر سند هفتم توسعه که با آغاز دولت سیزدهم قرین شده است، می‌تواند به عنوان ظرفیت مهمی در راستای توجه ویژه به فرهنگ در نظر گرفته شود و با چنین رویکردی، سند هفتم، تدوین گردد.

این مسئله بسیار مهم است که در شرایط کنونی اقتصادی و وضعیت نامناسب معیشتی، نه تنها دولت از مسئله فرهنگ، غفلت نمی‌ورزد بلکه فرهنگ را به عنوان پیشران اصلی تحول مدنظر خود در تمامی عرصه‌ها در نظر دارد و این مسئله به عنوان دغدغه و رویکرد جدی دولت سیزدهم و وزارت فرهنگ و ارشاد، مطرح خواهد بود و امید است در عمل نیز محقق گردد.

۱. صحیفه نور، ج ۳، ص ۳۰۶

۲. صحیفه نور، ج ۶، ص ۹۴

۳. صحیفه نور، ج ۱۷، ص ۲-۳

۲) سیاست‌ها و رویکردها

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، یکی از مهم‌ترین متولیان فرهنگ کشور است و باید برای خود، اصول و سیاست‌هایی را در نظر بگیرد و براساس آنها این مسیر را بپیماید. از سوی دیگر باید رویکرد کلی خود را نیز مشخص سازد تا نقشه‌ی عملیاتی اقدامات و فعالیت‌های آن مشخص باشد. همچنین این سیاست‌ها و تعیین رویکردهای کلی، بر اساس فرمایشات مقام معظم رهبری و اسناد بالا دستی (قانون اساسی و اصول مترقی آن، برنامه ششم توسعه، برنامه بودجه ۱۴۰۰، احکام دائمی قانون برنامه و وظایف وزارتخانه مربوطه) تدوین گردیده و می‌تواند عاملی باشد جهت ایجاد قابلیت ارزیابی فعالیت‌ها و اقدامات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و برنامه‌ریزی‌های ثانویه‌ای که در طول مسیر، مورد نیاز خواهد بود. لذا در ادامه به این مباحث خواهیم پرداخت.

۱-۲. سیاست‌های کلی

سیاست‌های کلی وزارت فرهنگ و ارشاد دولت سیزدهم شامل موارد ذیل خواهد بود که بخش مهم آن، برگرفته از اصل سوم قانون اساسی، اصل هشتم، اصل پانزدهم قانون اساسی و دیگر اصول مرتبط، سند چشم‌انداز بیست و سه ساله‌ی جمهوری اسلامی و بیانیه گام دوم انقلاب است.

- ۱) زنده نگاه داشتن اندیشه و راه حضرت امام خمینی رحمه الله علیه به عنوان بزرگ مصلح و احیاکننده اسلام ناب محمدی در جهان معاصر و تبعیت از فرامین رهبر فرزانه انقلاب
- ۲) برنامه‌ریزی برای بسط شعور معنوی و وجدان اخلاقی در جامعه
- ۳) احیاء و ترویج سبک زندگی اسلامی ایرانی
- ۴) تعامل مثبت و سازنده با دیگر نهادها و مراکز فرهنگی - هنری به منظور اتحاد سیاست‌های هماهنگ در عرصه‌های فرهنگی و هنری
- ۵) ایجاد زمینه گسترش آزادی‌های مشروع و قانونی در کشور برای شکوفایی استعدادهای فرهنگی هنری
- ۶) ایجاد زمینه مشارکت گروه‌های مختلف متفکران و هنرمندان در فعالیت‌های علمی، فرهنگی و هنری
- ۷) تقویت وحدت و هویت ملی مبتنی بر اسلام و انقلاب اسلامی و تمدن و فرهنگ ایرانی در زبان فارسی
- ۸) مقابله علمی و خردمندانه با تهاجم فرهنگی دشمن و سالم‌سازی فضای فرهنگی کشور
- ۹) برنامه‌ریزی به منظور بهبود رفتارهای فردی و اجتماعی
- ۱۰) حمایت از متفکران، تولیدکنندگان و دست‌اندرکاران امور فرهنگی و هنری

- ۱۱) توسعه صحیح شاخص‌های فرهنگی کشور در حوزه‌های مطبوعات، کتاب، فیلم، نمایش، موسیقی، هنرهای تجسمی و ...
- ۱۲) ارتباط فعال با حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌ها به منظور تقویت مبانی نظری فرهنگ و هنر دینی
- ۱۳) پرورش نیروهای انسانی مستعد در حوزه‌های مختلف فرهنگی هنری
- ۱۴) توجه ویژه به کودکان، نوجوانان و جوانان در برنامه‌ریزی و تولیدات فرهنگی و هنری
- ۱۵) توجه ویژه به جوانان به عنوان مهم‌ترین رکن جامعه در تولید و مصرف محصولات فرهنگی و هنری
- ۱۶) توجه به شخصیت، کرامت و منزلت زنان در برنامه‌های فرهنگی، هنری و گسترش مشارکت سالم ایشان در ساماندهی امور فرهنگی و هنری
- ۱۷) برنامه‌ریزی جهت آرامش خاطر اهالی هنر و فرهنگ از نظر رفع نیازهای اساسی زندگی
- ۱۸) برنامه‌ریزی جهت توسعه کمی و کیفی محصولات فرهنگی
- ۱۹) برنامه‌ریزی جهت بهره‌مندی عادلانه و یکسان تمامی اقشار مردم کشور در نقاط مختلف از امکانات، برنامه‌ها و فرصت‌های فرهنگی و هنری
- ۲۰) اعمال ضوابط شرعی و قانونی به نحو عادلانه و یکسان به منظور حاکمیت قانون و جلوگیری از اعمال سلیقه‌های شخصی در امور فرهنگی و هنری
- ۲۱) برنامه‌ریزی جهت استفاده حداکثری و بهینه از ظرفیت‌های مردمی
- ۲۲) برنامه‌ریزی جهت گسترش فرهنگ نقد و نقادی در حوزه‌های مختلف و بالا بردن روحیه‌ی نقدپذیری صاحبان و تولیدکنندگان آثار فرهنگی
- ۲۳) برش استانی از تحولات فرهنگی مطابق با اقتضائات فرهنگی، بومی و منطقه‌ای
- ۲۴) توجه ویژه به گسترش و الهام‌بخشی فرهنگ ایرانی-اسلامی در تعاملات منطقه‌ای، جهان اسلام و حوزه بین‌الملل

۲-۲. رویکرد کلی

همان‌گونه که پیش از این ذکر گردید، نگاه دولت سیزدهم به فرهنگ، یک نگاه تبعی نیست و فرهنگ در حاشیه نخواهد بود. بلکه فرهنگ به عنوان اصل، متن و مرکز باید به عنوان موتور اصلی و پیشران کشور و سایر نظام‌های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و ... باشد.

برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم

رویکرد کلان وزارت فرهنگ و ارشاد دولت سیزدهم، گفتمان سازی بر مبنای هویت ایرانی و اسلامی است. هویت یکی از مهم ترین مقوله ها و سنجه های اقتدار ملی است. هر چه هویت ملی یک کشور، تضعیف گردد، آن کشور از درون تهی شده و زوال و نابودی آن حتمی خواهد بود. تلاش جدی دشمنان قسم خورده ی جمهوری اسلامی ایران در راستای تغییر ارزش ها و نگرش های مردم و بخصوص جوانان و به تبع آن تغییر هویت آنان، نشان از اهمیت این موضوع دارد که باید به صورت جدی به آن توجه شود.

با گسترش دین مبین اسلام، هویت ریشه دار ایرانی، با هویت اسلامی، ممزوج گردید و ماحصل این ترکیب توانست سالیان سال در عرصه های گوناگون فرهنگی، علمی، اقتصادی و سیاسی، یکه تازی کند و نقش مهمی را در گسترش و تحکیم تمدن اسلامی ایفا نماید. انقلاب اسلامی، بار دیگر هویت ایرانی اسلامی که در حال فراموشی بود را نه تنها زنده گرداند، که عمق بخشیده و تبدیل به احسن نمود تا جایی که احیای تمدن اسلامی و ایجاد تمدن نوین اسلامی، در دستور کار انقلاب اسلامی و به عنوان هدف متعالی آن قرار گرفت.

اما فارغ از رویکرد کلان، رویکرد سیاستی وزارتخانه نیز از اهمیت فراوانی برخوردار است. رویکرد سیاستی وزارت فرهنگ و ارشاد دولت سیزدهم، پرهیز از دخالت و تصدی گری دولت و احیا و تقویت نقش نظارتی، حمایتی و هدایتی خود است.

فرهنگ، یک امر حکومتی و فرمایشی نیست؛ یک امر دستوری و ساختنی نیست. بلکه امری است که باید از درون مردم و با مردم شکل بگیرد. باید اهالی فرهنگ و هنر در ساخت، رشد و تعالی فرهنگ، سهم عمده و جدی داشته باشند. بدون شک دخالت دولت و حاکمیت در امر فرهنگ، امری اشتباه است که تبعات و زیان های متعددی را به دنبال خواهد داشت. با نگاهی به تجربه ی چهل و سه ساله ی انقلاب اسلامی، متوجه خواهیم شد که هر کجا و در هر امری، حاکمیت و دولت ورود داشت و از پشتوانه و همراهی مردم، برخوردار نبود با شکست مواجه گردید و هر کجا که مردم ورود داشتند، پیروزی های عظیمی را شاهد بودیم.

لذا رویکرد سیاستی جدی دولت، نظارت، حمایت و هدایت و هم چنین دوری از دخالت مستقیم در عرصه ی فرهنگ است و در این مسیر بدون شک باید مردم و اهالی و اصحاب فرهنگ و هنر، خود زمامداری کرده و مسائل را برطرف نمایند و به سمت قله ی رفیع تمدن نوین اسلامی، با سرعتی روزافزون، حرکت نمایند.

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم، با حفظ رویکرد سیاستی که خود که نظارت، حمایت و هدایت است، در عرصه ی عملیاتی، سیاست محصول محوری را اولویت خود می داند و سعی در تولید محصولات فرهنگی

برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم

با کیفیت و ماندگار خواهد داشت. اما در این مسیر با استفاده از سیاست حمایت‌محوری و حمایت از خالقان این محصولات و همچنین اتخاذ سیاست یارانه‌محوری و حمایت از مردم در راستای مصرف هر چه بیشتر این محصول، اقدام خواهد نمود.

در این مسیر عموماً با مسائل و مشکلاتی مواجه خواهیم شد که نیازمند رعایت چند ملاحظه‌ی کلی است که عبارت است از:

(۱) **پرهیز از نگاه ابزاری به فرهنگ:** همان‌گونه که پیش از این ذکر گردید، نباید به فرهنگ به عنوان ابزاری در دست اقتصاد و سیاست، نگریسته شود. اتفاقاً این فرهنگ است که می‌تواند عامل پیشران در تمامی عرصه‌ها باشد.

(۲) **پرهیز از نگاه جزیره‌ای به فرهنگ:** متأسفانه در حوزه فرهنگ، همواره شاهد تبعیض و بی‌عدالتی در اهمیت و توجه به حوزه‌های مختلف فرهنگ بوده‌ایم. این مسئله که چرا باید سینما، بیش از تئاتر و موسیقی و کتاب، از بودجه و سایر خدمات و یارانه‌ها برخوردار باشد و در نهایت شاهد شکل‌گیری جزیره‌های خاص در حوزه فرهنگ باشیم. لذا باید نگاه ما به صورت کلی به این صورت باشد که هر قسمت از فرهنگ، به اندازه میزان سهمی که در تحقق اهداف و آرمان‌های مورد نظر دارد، باید مورد توجه قرار بگیرد.

(۳) **پرهیز از تمرکزگرایی و مرکزگرایی:** یکی از جلوه‌های تحقق عدالت، تقسیم عادلانه منابع و امکانات در سراسر کشور است. اما با نگاهی ساده به تعداد زیرساخت‌های موجود فرهنگی در تهران و کلان‌شهرها در نسبت با شهرهای کوچک و روستاها، متوجه بی‌عدالتی خواهیم شد. این تمرکزگرایی و مرکزگرایی که موجب شده است تمامی اتفاقات و رویدادهای مهم و کلان فرهنگی از جمله نمایشگاه کتاب، جشنواره‌های گوناگون فجر و ... در تهران برگزار شود، به تدریج منجر به خارج ساختن ظرفیت‌های عظیم مناطق کم‌برخودار از عرصه‌ی کنشگری فرهنگی خواهد شد.

(۴) **عدم تمرکز بر شاخص‌های توسعه:** یکی از مسائل مهم و کلیدی آن است که دولت‌ها عموماً برای آنکه بتوانند گزارشی از عملکرد خود ارائه دهند و یا آنکه نمره‌ی قابل قبولی دریافت کنند، همواره به دنبال تحقق شاخص‌ها و میزان‌های اسناد بین‌المللی توسعه هستند. در حالی که می‌توان ادعا داشت بخش عمده‌ای از این شاخص‌ها اصلاً با فرهنگ بومی، ملی و اسلامی ما هم‌خوانی ندارد.

۵) استفاده از ظرفیت‌های مردمی و اهالی فرهنگ و هنر: همان‌گونه که ذکر گردید، عرصه‌ی فرهنگ، یک عرصه‌ی حاکمیتی و دستوری نیست. جهت حاصل شدن پیشرفت فرهنگی که در حقیقت زیربنای پیشرفت اقتصادی و سیاسی و در نهایت پیشرفت کشور خواهد بود، باید از ظرفیت‌های مردمی و اهالی فرهنگ و هنر، استفاده کرد. مردمی بودن دولت، زمانی محقق خواهد شد که فرهنگ، مردمی شود. در حقیقت این فرهنگ است که باید مردم را به میدان بیاورد.

جدول خلاصه مطالب مطرح شده

گفتمان سازی از هویت ایرانی - اسلامی	رویکرد کلان
نظارت حمایت هدایت پرهیز از مداخله مستقیم و بیجا	رویکرد سیاستی
اتخاذ سیاست های حمایت محور و یارانه محور جهت تحقق سیاست محصول محوری	رویکرد عملیاتی
فرهنگ عمومی	عرصه ی عملیات و اقدام
(۱) پرهیز از نگاه ابزاری به فرهنگ (۲) پرهیز از نگاه جزیره ای به فرهنگ (۳) پرهیز از تمرکزگرایی و مرکزگرایی (۴) عدم تمرکز بر شاخص های توسعه (۵) استفاده از ظرفیت های مردمی و اهالی فرهنگ و هنر	ملاحظات

۲-۳. هدف‌گذاری‌های اصلی

۲-۳-۱. احیای شأن سیاستگذاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

یکی از مهم‌ترین اشکالات موجود به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی آن است که عمده فعالیت‌های این وزارتخانه به کارهایی چون اعطای مجوز، ممیزی آثار و محصولات فرهنگی و اموری از این دست تقلیل پیدا کرده است. این در حالی است که اساساً باید وزارت فرهنگ و ارشاد، به سمت سیاستگذاری و ایجاد شأن نظارتی، حمایتی و هدایتی برای خود برود. فرهنگ در دولت اسلامی باید به نقطه‌ی اصلی خود که همان هدایت عامه است برسد. به عبارتی دیگر هدایتگری دینی دولت باید توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تحقق یابد.

۲-۳-۲. توجه به فرهنگ، فراتر از ساختارهای موجود

همان‌گونه که ذکر گردید، اصل اساسی و کلی حاکم بر حرکت فرهنگی دولت و به عبارتی چشم‌انداز دولت سیزدهم، حکمرانی فرهنگ و پیشران بودن آن در تمامی عرصه‌ها است. برای تحقق این مهم باید حوزه فرهنگ را فراتر از ساختارهای موجود دید و از ظرفیت‌هایی چون شورای عالی انقلاب فرهنگی، کمیسیون فرهنگی مجلس، هیات دولت، صدا و سیما و ... استفاده کرد و هم‌چنین تلاش لازم را در جهت تحقق نقش‌آفرینی عملی برای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به کار بست. در ساختار دولت، باید در تمامی حوزه‌ها و بخش‌های فعال، پیوست فرهنگی مد نظر بوده و امکان نظارت و هدایت بر عملکرد سایر بخش‌ها وجود داشته باشد.

۲-۳-۳. حل مسائل و معضلات مدیریت فرهنگی

یکی از مسائل جدی در عرصه‌ی فرهنگ، عدم تحقق صحیح مدیریت فرهنگی است. علت اصلی این مسئله نیز عدم هم‌خوانی قوانین، دستورالعمل‌ها و لوایح دولتی است. به همین منظور و برای رفع این دسته از مسائل می‌بایست وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به تعامل هوشمند با نهادهای تقنینی و سیاستگذاری چون مجلس شورای اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی و کمیسیون فرهنگی دولت برسد. حل مسائل و معضلات مدیریت فرهنگی از طریق تصویب آیین‌نامه و دستورالعمل‌های مدنظر در هیأت دولت و شورای عالی انقلاب فرهنگی و تصویب قوانین لازم در مجلس شورای اسلامی، میسر و ممکن خواهد بود.

۲-۳-۴. ایجاد هم‌افزایی با سایر دستگاه‌های فرهنگی

یکی از آسیب‌های جدی دولت پیشین، حاکمیت نظریه و نگاه مدیریت دوگانه فرهنگی است که فرهنگ را به دو بخش دولتی و غیردولتی تقسیم می‌کرد. در دولت جدید با ابطال نظریه مدیریت دوگانه فرهنگی، تلاش

برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم

خواهد شد از تمامی ظرفیت‌های موجود اعم از سازمان تبلیغات اسلامی، صدا و سیما، دفتر تبلیغات، سپاه شهرداری‌ها، سازمان‌های مردم‌نهاد و ... در راستای تحقق منویات مقام معظم رهبری ^{مدظله‌العالی} به عنوان امام جامعه استفاده شود.

۵-۳-۲. ارتقای منابع انسانی

یکی دیگر از مشکلات جدی وزارت فرهنگ و ارشاد، عدم برخورداری از نیروی انسانی کارآزموده و کاربلد است. این مسئله نه تنها ناظر به منابع انسانی داخلی وزارتخانه که ناظر به منابع انسانی بیرون از وزارتخانه نیز صادق است. در همین راستا یکی از اهداف جدی وزارت فرهنگ و ارشاد دولت سیزدهم، ارتقای منابع انسانی فعال در حوزه فرهنگ چه در داخل وزارتخانه و چه بیرون از وزارتخانه هم‌چون هنرمندان است که این مسئله نیازمند بازآفرینی نقش‌ها و رویش‌های جدید می‌باشد.

۶-۳-۲. حمایت از جبهه‌ی فرهنگی انقلاب

یکی دیگر از مهم‌ترین اهداف وزارت فرهنگ و ارشاد دولت سیزدهم، حمایت قطعی و همه‌جانبه از جبهه‌ی فرهنگی انقلاب است. نکته‌ی مهم و قابل توجه آن است که در تعریف جبهه‌ی فرهنگی انقلاب باید از جناح‌بندی‌های سیاسی دوری گزید. در حقیقت تقویت جریان مؤمن انقلابی مورد تأکید مقام معظم رهبری، از جمله اهداف جدی وزارتخانه است.

۷-۳-۲. بازمهندسی و بازطراحی ساختار وزارتخانه

یکی دیگر از مسائلی که در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در دولت‌های گوناگون، مشکل‌آفرین شده است، ساختار وزارتخانه می‌باشد. اکنون ما شاهد ساختاری هستیم که تناسب چندانی با تنوع و تفاوت جامعه‌ی مخاطب فعلی، سیاست‌های حاکم بر فضای فرهنگی انقلاب اسلامی در گام دوم و مأموریت‌های جدید فرهنگی و فن-آوری‌های نوین بر اساس تغییرات وسیع در حوزه شبکه‌های اجتماعی و حوزه مجازی ندارد و در همین راستا باید ساختار موجود مورد نقد و ارزیابی جدی قرار گیرد و با استفاده از نظرات نخبگان و فعالان فرهنگی و صاحب‌نظران، ساختار موجود در راستای اهداف و رویکرد تحولی دولت سیزدهم، بازمهندسی و بازطراحی شود.

۸-۳-۲. اقتصاد فرهنگ

بحث مهم دیگری که در حوزه فرهنگ مورد غفلت واقع شده است، اقتصاد فرهنگ است. متأسفانه در دولت‌های گوناگون همواره فرهنگ، به عنوان یک بخش مصرفی بوده است و هیچ گاه به اقتصاد فرهنگ آنگونه که باید، توجه نشده است. در همین راستا، اقدامات ذیل مورد توجه خواهد بود:

الف) خودکفایی صنعت چاپ و نشر: امروزه تمامی اجزا و ابعاد صنعت چاپ و نشر ما، وابسته به خارج است و از کاغذ گرفته تا دستگاه‌های چاپ و نشر همگی وارداتی است. همین مسئله موجب شده است که همواره این صنعت، دستخوش دگرگونی و تحولات عدیده‌ای باشد. لذا یکی از مهم‌ترین اقدامات آن است که با ارتباط گسترده با حوزه‌های دانش‌بنیان و بخش صنعت، بتوان این مهم را محقق ساخت. **ب) تقویت صندوق هنر:** یکی دیگر از مسائلی که همواره در وزارتخانه با آن مواجه هستیم، عدم وجود بودجه‌ی لازم در راستای حمایت از هنرمندان و هنر کشور است. بر همین اساس بازطراحی ساز و کارها و همچنین تقویت صندوق هنر، از جمله اقدامات مهمی است که باید به آن توجه ویژه‌ای صورت گیرد.

ج) تقویت صنایع خلاق فرهنگی: امروزه در اکثر بخش‌ها و حوزه‌های فرهنگ، اعم از بازی‌های رایانه‌ای، صنعت نشر، صنعت سینما و تولید آثار و محصولات فرهنگی با مسائل عدیده‌ای مواجه هستیم. یکی از مهم‌ترین راهکارها آن است که بتوانیم صنایع خلاق فرهنگی را تقویت نماییم و به این واسطه بتوانیم تحولی جدی در تمامی حوزه‌ها ایجاد نماییم. در همین راستا باید از رویکرد موردی در تولید محصولات فرهنگی به رویکرد ارزش‌آفرینی یکپارچه و شخصیت‌ساز و الگوساز و از رویکرد تمرکز بر مصرف داخلی به رویکرد صادرات فرهنگی در صنایع فرهنگی و در نهایت از رویکرد و نگاه صرف خدماتی و هزینه‌ای به حوزه فرهنگ به نگاه اقتصاد فرهنگ با رویکرد دیجیتال برسیم. در این مسیر با چالش‌هایی مواجه هستیم و باید برای حل آنها برنامه‌ریزی کرد که این چالش‌ها عبارتند از:

- ناکارآمدی و ناکافی بودن زیرساخت‌های لازم برای رونق صنایع فرهنگی
- فقدان نمانام‌های ملی و جهانی محصولات صنایع دستی و کاربردی نمودن صنایع دستی با توجه به تحولات سبک زندگی
- کمیت و کیفیت تولید در سینمای ایران

- بلاتکلیفی حوزه موسیقی
- ضعف در معرفی و دسترسی به اسباب بازی‌های سالم و نوشت افزار ایرانی
- ضعف زیرساخت‌های توسعه صنعت پویانمایی و بازی‌های ویدئویی
- نابسامانی نظام تولید، توزیع و ترویج کتاب
- زنجیره معیوب تولید و توزیع صنعت پوشاک در کشور
- عدم توجه به جهانی‌سازی فرهنگ اسلامی قرآن از طریق ارزش‌آفرینی اقتصادی در حوزه قرآن و عترت
- وضعیت نامناسب اقتصاد مطبوعات و رسانه‌های مکتوب

۹-۳-۲. تغییر آرایش رسانه‌ای جمهوری اسلامی ایران

مقام معظم رهبری در مراسم تنفیذ حکم سیزدهمین دوره ریاست جمهوری فرمودند: «کار تبلیغاتی کار مهمی است؛ ما در این زمینه ضعف داریم. حالا بگذریم از آن آدم‌های غافلی که از رسانه‌های داخلی هم به نفع دشمن استفاده میکنند - که حالا آن محل بحث ما نیست - لکن [درباره‌ی] آن کسانی هم که قصد خیر در این زمینه دارند، ما کم‌کاری داریم. در زمینه‌ی کار تبلیغاتی و حرکت تبلیغاتی درست و تمهیدات رسانه‌ای باید قوی‌تر و هوشمندانه‌تر عمل بکنیم».

بنابراین آرایش فعلی رسانه‌ای جمهوری اسلامی نیازمند کارآمدسازی است. از این روی، ترکیب‌بندی فعلی رسانه‌ای کشور باید تغییر یابد. ما باید بتوانیم یک جاذبه‌ی گفتمانی برای انقلاب اسلامی فراهم نماییم. مهم‌ترین مشکل و مسئله‌ی فعلی کشور، کاهش سرمایه‌ی اجتماعی در شاخص‌هایی نظیر امید، نشاط، اعتماد، رضایت و مشارکت است.

مسلماً در تقابل با هجمه‌ی رسانه‌ای دشمن راهبردهای جنگ و تسلیم مردود بوده و استراتژی بازدارندگی فعال مورد پذیرش است. زمانی می‌توانیم بازدارندگی فعال داشته باشیم که سرمایه اجتماعی و همراهی مردم را داشته باشیم. لذا باید در همین راستا کلیه‌ی ظرفیت‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در راستای افزایش و ارتقای سرمایه‌ی اجتماعی، فعال و بسیج شود.

۱۰-۳-۲. تقویت و ارتقای دیپلماسی فرهنگی

جمهوری اسلامی ایران به جهت برخورداری از مبانی عمیق اسلامی و مبانی انقلاب اسلامی که برآمده از اندیشه‌ی امامین انقلاب است و همچنین ذخایر عظیم فرهنگی دیگر و وجود سابقه تاریخی و موقعیت جغرافیایی و همسایگان، می‌تواند یک جبهه فعال فرهنگی در برابر جبهه بزرگ متخاصم غرب تشکیل دهد. فرصت‌های بی‌نظیر جغرافیای فرهنگی انقلاب اسلامی هم می‌تواند به زمینه‌ای برای ارتقای وضعیت اقتصاد فرهنگی تبدیل شود و هم به گسترش و الهام‌بخشی اهداف انقلاب اسلامی منجر شود. این مسئله نیازمند تقویت و ارتقای دیپلماسی فرهنگی کشور است که این هدف نیز در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم، پیگیری خواهد شد.

۳) بررسی اهم وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

با توجه به آنکه ممکن است برای خوانندگان محترم این برنامه در رابطه با استنادات قانونی، سیاست‌ها، رویکردها و برنامه‌های دولت سیزدهم در حوزه فرهنگ و ارشاد اسلامی ابهاماتی باشد، در ادامه، به اهم وظایف مندرج در قانون تشکیل این وزارتخانه اشاره می‌نماییم:

- ۱) رشد فضائل اخلاقی بر اساس ایمان و تقوی
- ۲) معرفی و آگاهی‌بخشی نسبت به مبانی، مظاهر و اهداف انقلاب اسلامی در داخل و خارج از کشور
- ۳) استقلال فرهنگی و مصونیت جامعه از نفوذ فرهنگ اجانب و مقابله با تهاجم فرهنگی
- ۴) فعالیت در حفظ و نشر مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی
- ۵) اعتلای آگاهی‌های عمومی در زمینه‌های مختلف و شکوفایی استعدادها و روحیه تحقیق، تتبع و ابتکار در جامعه
- ۶) رواج فرهنگ و هنر اسلامی
- ۷) گسترش مناسبات فرهنگی با ملل و اقوام مختلف بخصوص مسلمانان و مستضعفان جهان
- ۸) فراهم آمدن زمینه‌های وحدت میان مسلمین و ایجاد جبهه‌ی فعال فرهنگی در منطقه
- ۹) حفظ و گزارش عملکرد کلیه‌ی دستگاه‌های دولتی و نهادهای انقلاب اسلامی
- ۱۰) معرفی چهره‌های برجسته فرهنگی و هنری و حمایت از آنان و پرورش استعدادهای فرهنگی
- ۱۱) تجهیز کتابخانه‌های عمومی کشور
- ۱۲) نظارت بر فعالیت‌ها و اقدامات مؤسسات خبری
- ۱۳) نظارت بر فعالیت‌های کانون‌های تبلیغاتی و مراکز چاپ آگهی‌ها
- ۱۴) نظارت بر مؤسسات آموزشی و فرهنگی و انجمن‌های فرهنگی و هنری
- ۱۵) نظارت بر فعالیت‌های فرهنگی، هنری و تبلیغاتی اقلیت‌های دینی و مذهبی
- ۱۶) صدور اجازه ورود و خروج آثار سمعی و بصری، هنری و مطبوعاتی
- ۱۷) تدوین آیین‌نامه‌ها و ضوابط تشکیل جشنواره‌ها، نمایشگاه‌ها و مسابقات سینمایی و ادبی داخل و خارج از کشور
- ۱۸) صدور اجازه تأسیس یا انحلال کلیه مراکز و مؤسسات و مجامع فرهنگی، مطبوعاتی، هنری، سینمایی، انتشاراتی، نشر و کتابفروشی‌ها

۱۹) هدایت و حمایت از مراکز و مؤسسات فیلم‌سازی و سینماها و کانون‌های وابسته به امور سمعی و بصری

۲۰) نظارت بر فعالیت‌های فرهنگی، هنری و تبلیغاتی خارجیان مقیم ایران

۲۱) تحقیق درباره اثرات وسایل ارتباط جمعی و سنجش میزان تأثیر برنامه‌های تبلیغی و مطبوعاتی در افکار

عمومی

۲۲) مطالعات و تحقیقات پیرامون مسائل و مبانی فرهنگ عمومی و امور فرهنگی و هنری برای استفاده در

برنامه‌ریزی‌ها و سیاستگذاری‌ها

۲۳) برنامه‌ریزی فرهنگی و تبلیغی در جهت تعامل بیشتر دولت و مردم

۲۴) تنظیم سیاست‌های کلی فرهنگی، هنری و سینمایی کشور و ارائه آن به مجلس شورای اسلامی

۴) تکالیف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در برنامه توسعه فرهنگی

در برنامه ریزی برای تحول حکمرانی فرهنگی در دولت سیزدهم، نیازمند بازخوانی و تأکید مجدد تکالیف این وزارتخانه در برنامه ششم می‌باشد. تحقق این تکالیف، وظیفه خطر دولت سیزدهم می‌باشد:

۱-۴. مفاد فرهنگی در متن قانون برنامه ششم توسعه

ماده ۲ - بند ت موضوعات خاص کلان فرا بخشی

موضوع مرتبط با وزارتخانه: فرهنگ عمومی و سبک زندگی ایرانی اسلامی

درجه بندی: فرهنگی

موضوعات خاص کلان فرابخشی در مورد بهبود محیط کسب و کار، اشتغال، فضای مجازی و بهره‌وری، تأمین منابع مالی برای اقتصاد کشور، نظام عادلانه پرداخت و رفع تبعیض، توانمندسازی محرومان و فقرا (با اولویت زنان سرپرست خانوار)، ساماندهی و پایداری صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی، پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی و اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، فرهنگ عمومی و سبک زندگی ایرانی اسلامی^۱.

بخش ۱۷ - فرهنگ هنر و ورزش

ماده ۹۲ - مقاوم سازی - بستر سازی و مهندسی فرهنگی

موضوع مرتبط با وزارتخانه: کلیات موضوع حمایت از تولیدات و محصولات فرهنگی

درجه بندی: فرهنگی

به منظور ارتقاء، تعالی، مقاوم سازی فرهنگی، بستر سازی فرهنگی و دستیابی به سیاست ابلاغی برنامه و اهداف سند چشم‌انداز نظام و اجرای سند مهندسی فرهنگی مبنی بر تحقق توسعه متناسب با مقتضیات فرهنگی و متکی بر حفظ و ارتقاء ارزش‌های اسلامی، انقلابی و ملی و مردم‌سالاری دینی، اصول و فضائل اخلاقی و کرامت و حقوق انسانی، هویت و انسجام ملی و ایفای نقش کارآمد، اثربخش و متعالی نهادها و تشکل‌های مردمی در این عرصه و همچنین حمایت از تولیدات و محصولات فرهنگی، مذهبی و هنری فاخر، صنایع دستی و میراث فرهنگی ملموس و ناملموس و تقویت ظرفیت آن در تعاملات بین‌المللی و نیز ارتقاء جایگاه و منزلت سرمایه انسانی در عرصه‌های فرهنگی اجتماعی و اصحاب فرهنگ، نخبگان و پیشکسوتان فرهنگ و هنر کشور و نیروهای

^۱. قانون برنامه ششم ص ۱۰.

مومن به انقلاب اسلامی " و احیاء موقوفات و پاسداشت منزلت امامزادگان و تقویت و توسعه نهادهای فرهنگی _ مذهبی در طول سالهای اجرای برنامه^۱.

۴-۲. موارد تکلیفی اختصاصی در متن قانون برنامه ششم توسعه

ماده ۸۶- بند ث استمرار و فراگیر نمودن برنامه راهیان نور

موضوع مرتبط با وزارتخانه : ترویج فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت

درجه بندی : تکلیفی اختصاصی

دولت موظف است به منظور تداوم اجرای برنامه های شاخص در حوزه ترویج فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت به خصوص استمرار و فراگیر نمودن برنامه راهیان نور با ایجاد و توسعه ظرفیت ها و زیرساخت های لازم در دستگاه های اجرائی و فرهنگی نسبت به قرار دادن موضوع در سرفصل اعتبارات برنامه های فرهنگی و هزینه ای وزارتخانه ها و سازمان ها اقدام نماید.

تبصره ۱- صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، وزارتخانه های فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس و سایر نهادهای فرهنگی مکلفند جهت ارج نهادن به این چهره های ماندگار اقدام فرهنگی لازم را جهت معرفی آنها انجام دهند^۲.

ماده ۸۶- بند ح - تدوین تاریخ دفاع مقدس طبق بودجه سنواتی

موضوع مرتبط با وزارتخانه : تکلیف به توسعه و تکمیل مراکز اسناد و مدارک دفاع مقدس

درجه بندی : تکلیفی اختصاصی

بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس موظف است با همکاری بنیاد شهید و امور ایثارگران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و شهرداری ها و سایر دستگاه های فرهنگی کشور تا پایان اجرای قانون برنامه نسبت به توسعه و تکمیل مراکز اسناد و مدارک دفاع مقدس و تدوین دایره المعارف دفاع مقدس و تدوین تاریخ دفاع مقدس مطابق بودجه سنواتی اقدام نماید^۳.

ماده ۹۵- بند ج توسعه فضاهای مذهبی فرهنگی

^۱. قانون برنامه ششم ص ۱۳۷

^۲. قانون برنامه ششم ص ۱۲۴-۱۲۵

^۳. قانون برنامه ششم ص ۱۲۵

موضوع مرتبط با وزارتخانه: تکلیف به منظور ارتقای کارکرد فرهنگی و هنری مساجد

درجه بندی: تکلیفی اختصاصی

به منظور توسعه فضاهای مذهبی فرهنگی و بهره گیری بهینه از اماکن مذهبی و تثبیت جایگاه مسجد به عنوان اصلی ترین پایگاه عبادی، تربیتی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، اقدامات زیر انجام می شود:

ج - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است به منظور ارتقای کارکرد فرهنگی و هنری مساجد، برقراری عدالت فرهنگی و ترویج فرهنگ اسلامی و جذب جوانان و نوجوانان به مساجد، با رعایت موازین اسلامی ترتیبی اتخاذ نماید تا کلیه مساجد شهری و روستاهای بالای هزار نفر جمعیت از کانون های فرهنگی و هنری براساس بودجه سنواتی برخوردار گردند.^۱

ماده ۹۲ - بند الف ایجاد امنیت لازم برای تولید و نشر آثار و اجرای برنامه های فرهنگی و هنری

موضوع مرتبط با وزارتخانه: کاهش ضوابط و مقررات محدود کننده تولید و نشر آثار فرهنگی و هنری

درجه بندی: تکلیفی اختصاصی

دولت مکلف است با همکاری قوه قضائیه تمهیدات قانونی لازم مربوط به تسهیل فرآیند صدور مجوز و بازنگری و کاهش ضوابط و مقررات محدود کننده تولید و نشر آثار فرهنگی و هنری و ایجاد امنیت لازم برای تولید و نشر آثار و اجرای برنامه های فرهنگی و هنری دارای مجوز را تا پایان سال اول اجرای برنامه پیش بینی نماید.^۲

ماده ۹۲ - بند ب واگذاری تصدی گری فرهنگی به بخش خصوصی

موضوع مرتبط با وزارتخانه: تکلیف اصل ۴۴ فهرست مجوزها و تصدی گری فرهنگی و هنری قابل واگذاری

درجه بندی: تکلیفی اختصاصی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صدا و سیما و سایر دستگاه های ذی ربط مکلفند با رعایت سیاست های کلی و قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی فهرست مجوزها و تصدی گری فرهنگی و هنری با رعایت موازین شرعی قابل واگذاری به بخش خصوصی و تعاونی و سازمان های مردم نهاد را که تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه تعیین می شود در طول سال های اجرای قانون برنامه واگذار نمایند.

^۱. قانون برنامه ششم ص ۱۴۰-۱۴۱

^۲. قانون برنامه ششم ص ۱۳۷

تبصره - آیین نامه این بند شامل شیوه تعیین فهرست مذکور و نحوه واگذاری و فروش با پیشنهاد سازمان، سازمان اداری و استخدامی کشور و همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صدا و سیما به تصویب هیأت وزیران می رسد^۱.

ماده ۹۲ - بند ث توسعه فرهنگ کتاب خوانی

موضوع مرتبط با وزارتخانه: جذب سرمایه گذاری بخش خصوصی و تعاونی در تولید کتاب و محصولات فرهنگی
درجه بندی: تکلیفی اختصاصی

دولت مکلف است تمهیدات لازم را نسبت به توسعه فرهنگ کتاب خوانی با اولویت کتابخانه های روستایی در مناطق کمتر توسعه یافته، بر اساس طرح آمایش سرزمین و نیازهای منطقه ای با رویکرد تشویق و جذب سرمایه گذاری بخش خصوصی و تعاونی در تولید کتاب و محصولات فرهنگی و سایر کالاهای فرهنگی و هنری فراهم کند و تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه با نرخ رشد سالانه پنج درصد مطابق قانون بودجه سنواتی نسبت به وضعیت موجود در طول اجرای قانون برنامه اقدام نماید^۲.

ماده ۹۲ - بند ج تعرفه فرهنگی پروانه ساختمان در زمینه آب و برق

موضوع مرتبط با وزارتخانه: تهیه آئین نامه اجرایی توسط وزارتخانه و چند وزارتخانه دیگر
درجه بندی: تکلیفی اختصاصی

دولت و شهرداری ها و سازمان آب و فاضلاب مکلفند با ارائه تعرفه فرهنگی یا پروانه ساختمان در زمینه آب و برق و گاز، حمل و نقل و پست، با استفاده از کاربری فرهنگی در فضاهای مسکونی از کتابفروشان، ناشران و مطبوعات که دارای مجوزهای قانونی لازم هستند حمایت کنند.

تبصره - آیین نامه اجرایی موضوع این بند توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با همکاری وزارت راه و شهرسازی، وزارت نیرو و وزارت کشور و وزارت نفت تدوین و به تصویب هیأت وزیران می رسد^۳.

ماده ۹۲ - بند ت صدور و اخذ اسناد موقوفات

موضوع مرتبط با وزارتخانه: و تبدیل بقاع متبرکه به قطب های فرهنگی
درجه بندی: تکلیفی اختصاصی

۱. قانون برنامه ششم ص ۱۳۸-۱۳۷

۲. قانون برنامه ششم ص ۱۳۸

۳. قانون برنامه ششم ص ۱۳۸

سازمان اوقاف و امور خیریه مکلف است با همکاری سازمان، وزارت راه و شهرسازی، شهرداری ها و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور نسبت به صدور و اخذ اسناد موقوفات و تبدیل بقاع متبرکه به قطب های فرهنگی اقدام نمایند.^۱

ماده ۹۲- بند چ حمایت از حقوق پدید آورندگان آثار فرهنگی

موضوع مرتبط با وزارتخانه: تهیه آئین نامه اجرایی بیمه بیکاری هنرمندان

درجه بندی: تکلیفی اختصاصی

دولت مکلف است به منظور حمایت از حقوق پدید آورندگان آثار فرهنگی، هنری و امنیت شغلی اصحاب فرهنگ و هنر و مطبوعات و قلم، صدا و سیما و رسانه، بستر سازی برای حضور بین المللی در عرصه های فرهنگی، هنری و تنظیم مناسبات و روابط میان اشخاص حقیقی و حقوقی مرتبط با امور فرهنگی و هنری اقدام های ذیل را به عمل آورد:

۱- تمهیدات قانونی لازم جهت امنیت شغلی اصحاب فرهنگ و هنر و مطبوعات و قلم، صدا و سیما و

رسانه استقرار نظام صنفی بخش فرهنگ

ب- بازنگری و اصلاح قوانین مطبوعات و تبلیغات نظام جامع حقوقی مطبوعات و رسانه ها و تبلیغات جهت طی مراحل قانونی.

ح- اصحاب فرهنگ و هنر و رسانه که شغل خود را از دست می دهند تحت پوشش بیمه بیکاری قرار می گیرند، دولت در چارچوب لوایح بودجه سنواتی کمک های اعتباری در اختیار صندوق بیمه بیکاری قرار می دهد.

تبصره - آیین نامه اجرائی این بند ظرف مدت شش ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون به پیشنهاد مشترک وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و سازمان تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد.^۲

ماده ۹۵

موضوع مرتبط با وزارتخانه:

ماده ۹۵- به منظور توسعه فضاهای مذهبی فرهنگی و بهره گیری بهینه از اماکن مذهبی و تثبیت جایگاه مسجد به عنوان اصلی ترین پایگاه عبادی، تربیتی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، اقدامات زیر انجام می شود:

^۱. قانون برنامه ششم ص ۱۳۸

^۲. قانون برنامه ششم ص ۱۳۹-۱۳۸

تبصره -مساجد، مصلى ها، اماكن صرفاً مذهبی اقلیت های دینی مصرح در قانون اساسی و حوزه های علمیه شامل مراکز آموزشی، پژوهشی و اداری از پرداخت هزین ههای حق انشعاب آب، برق، گاز و فاضلاب و عوارض ساخت و ساز فقط برای فضای اصلی معاف می باشند^۱.

ماده ۹۸

موضوع مرتبط با وزارتخانه:

الف -دستگاه های اجرائی مکلفند به منظور صیانت از میراث فرهنگی و حمایت از صنایع دستی و تشویق و توسعه گردشگری اقدامات زیر را انجام دهند:

۱- هزینه های مربوط به پژوهش، حفاظت و مرمت آثار منقول و غیرمنقول ثبت شده در فهرست آثار ملی و فهرست های ذی ربط آثار در اختیار و در حیطه وظایف تخصصی همان دستگاه را در قالب بودجه سنواتی از محل اعتبارات خود تأمین کنند. این اعتبارات در چهارچوب ضوابط قانونی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری هزینه می شود^۲.

۳-۴. قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور

ماده ۳۷- به منظور زنده و نمایان نگهداشتن مبانی اسلام ناب محمدی(ص) و اندیشه دینی، سیاسی و فرهنگی و سیره عملی حضرت امام خمینی(ره) بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران و مقام معظم رهبری(مدظله العالی) و برجسته کردن نقش ایشان به عنوان یک معیار اساسی در سیاست گذاری ها و برنامه ها و تسری آن به مجموعه ارکان نظام و نیز انتقال آن به نسلهای آینده، دولت مکلف است با بهره گیری از ظرفیت همه دستگاه های مربوط به ویژه آموزش و پرورش، دانشگاه ها و مراکز علمی و جهاد دانشگاهی، مراکز فرهنگی و هنری، حوزه های علمیه، صدا و سیما، شهرداری ها و مؤسسات مردم نهاد و بسیج اقدامات زیر را انجام دهد:

الف - ایجاد سازوکار و تأمین اعتبار لازم به منظور اجرائی شدن خط مشی حضرت امام خمینی(ره) و سیاست های ابلاغی مقام معظم رهبری(مدظله العالی)

ب - پشتیبانی از مراکز تحقیقاتی و آموزشی حوزوی از طریق شورای عالی حوزه های علمیه و دانشگاهی، تشکل های اجتماعی - فرهنگی مردم نهاد در زمینه اسلام شناسی، شیعه شناسی، ایران شناسی و اندیشه های انقلاب

۱. قانون برنامه ششم ص ۱۴۰

۲. قانون برنامه ششم ص ۱۴۲

برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم

اسلامی و شخصیت ها و نهادها و مجامع تقریبی و همچنین گسترش شبکه های مجازی بین المللی و فعالیت های رسانه ای و هنری با ساماندهی مادی و معنوی و توسعه سرمایه انسانی و مقابله با جبهه معاند نظام اسلامی آیین نامه اجرائی این ماده ظرف مدت شش ماه از تاریخ ابلاغ این قانون توسط سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارتخانه های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری و فرهنگ و ارشاد اسلامی، شورای عالی حوزه های علمیه، سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و مؤسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام خمینی (ره) و مؤسسه تنظیم و نشر آثار مقام معظم رهبری تهیه می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

پ - دولت موظف است سند جامع سبک زندگی اسلامی - ایرانی را با لحاظ شاخصهای کمی و کیفی نظیر الگوی مصرف، ترویج روحیه مشارکت و فرهنگ تعاون و رقابت سالم بین مردم، قناعت و صرفه جویی و احترام به کسب و کار حلال، احترام به قانون، تفریحات و اوقات فراغت سالم، ترویج سخت کوشی و ساده زیستی متناسب با آموزه های اسلامی تدوین و با رعایت موارد زیر اجراء نماید:

- ۱- حمایت، پشتیبانی و تأمین اعتبار و ایجاد سازوکار لازم در اجرای سند
- ۲- گفتمان سازی و ترویج فرهنگ سبک زندگی اسلامی - ایرانی و اجرای آن در تعامل با رسانه های دیداری، شنیداری و مکتوب
- ۳- پایش مستمر وضعیت سبک زندگی اسلامی - ایرانی براساس شاخصهای مصوب و ارائه گزارش سالانه به هیأت وزیران

- ۴- واسپاری و حمایت از سازمان های مردم نهاد و تشکلهای مردمی در اجرای سند
- ۵ - رفع موانع ازدواج، کاهش سن ازدواج، پوشش بیمه ای زایمان و درمان ناباروری، آموزش و توانمندسازی خانواده ها

ت - دولت مکلف است از طریق شورای عالی حوزه های علمیه در اجرای وظایف تکلیفی نظام اسلامی و به منظور حضور مؤثر و هدفمند حوزه و روحانیت، از حوزه های علمیه در حکم نهاد عمومی غیردولتی پشتیبانی و حمایت های زیر را به عمل آورد:

- ۱- معافیت فضاهای آموزشی، پژوهشی و اداری حوزه های علمیه از پرداخت عوارض ساخت و ساز
- ۲- واگذاری فضاهای بلااستفاده دولتی در مناطق مختلف کشور به حوزه ها براساس نیاز حوزه های علمیه مطابق ضوابط ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۲۷/۱۱/۱۳۸۰

برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم

۳- پشتیبانی و ارائه خدمات لازم به منظور آموزش، تربیت دانش آموختگان حوزوی به عنوان مبلغان و مربیان قرآن و عترت(ع) و مروجان فرهنگ دینی و رفع نیازهای فرهنگی و دینی جامعه اسلامی با اولویت طرح هجرت طلاب به مناطق کمتر توسعه یافته از طریق شورای عالی حوزه های علمیه

۴- پیش بینی زمین با کاربری آموزشی حوزوی در طرح جامع تفصیلی شهرها و واگذاری زمین با رعایت و ترتیبات صدر ماده (۱۰۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

ث - به منظور توسعه فضاهای مذهبی فرهنگی و بهره گیری بهینه از اماکن مذهبی و تثبیت جایگاه مسجد به عنوان اصلی ترین پایگاه عبادی، تربیتی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، اقدامات زیر انجام می شود:

۱- وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و شهرداری ها موظفند در طراحی و اجرای طرحهای جامع تفصیلی شهری و هادی روستایی و شهرکها و شهرهای جدیدالاحداث، اراضی مناسب برای احداث مسجد و خانه عالم در جوار مساجد جهت استفاده امام جماعت همان مسجد پیش بینی کنند و پس از آماده سازی بدون دریافت هزینه و با حفظ مالکیت عمومی در اختیار متقاضیان احداث مساجد قرار دهند.

تبصره - مساجد از پرداخت هزینه های عوارض ساخت و ساز صرفاً برای فضاهای اصلی معاف می باشند.

۲- مالکان مجتمع های تجاری، اداری و خدماتی جدیدالاحداث موظفند نمازخانه مناسبی را در اماکن مذکور احداث نمایند. دستورالعمل این بند شامل تعداد واحدهای این مجتمع ها و مکان احداث در چهارچوب نقشه های مصوب به تصویب شورای عالی شهرسازی و معماری می رسد.

۳- سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور و شهرداری ها موظفند نسبت به احداث یا اختصاص فضای کافی و مناسب برای مسجد یا نمازخانه در بوستان های ملی و بوستان های شهری اقدام کنند.

۴- کلیه دستگاههای اجرائی، مراکز آموزشی، بیمارستان ها و مراکز درمانی، مجموعه های ورزشی، مجتمع های رفاهی، تفریحی و مجتمع های تجاری اعم از دولتی یا غیردولتی، موظفند نسبت به احداث یا اختصاص و نگهداری فضای کافی و مناسب برای مسجد یا نمازخانه اقدام نمایند.

۵ - وزارتخانه های راه و شهرسازی و نفت موظفند تمهیدات و اقدامات لازم را جهت احداث مسجد و نمازخانه در پایانه های مسافربری و جایگاه های عرضه سوخت بین شهری و همچنین نگهداری و مدیریت مساجد و نمازخانه های مذکور از طریق بخش غیردولتی به عمل آورند.

برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم

۶- به منظور ارتقای کارکرد فرهنگی و هنری مساجد، برقراری عدالت فرهنگی و ترویج فرهنگ اسلامی و جذب جوانان و نوجوانان به مساجد، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است با رعایت موازین اسلامی ترتیبی اتخاذ نماید تا کلیه مساجد شهری و روستاهای بالای هزار نفر جمعیت از کانون های فرهنگی و هنری برخوردار شوند.

ج- به منظور دستیابی به جامعه ای متمسک به قرآن و عترت(ع) و برخوردار از ایمان و عمل صالح و گسترش فرهنگ حیات بخش قرآن کریم و عترت(ع) در راستای اجرای منشور توسعه فرهنگ قرآنی دولت موظف است نسبت به موارد زیر اقدام کند:

- ۱- تأمین اعتبارات و پشتیبانی لازم به منظور اجرای برنامه ها و سیاست ها و فعالیت های تعیین شده
- ۲- حمایت از ارتقای سطح سواد قرآنی جامعه با رویکرد روخوانی و روانخوانی، آموزش عمومی قرآن، تدبیر، تفسیر، تبلیغ، ترویج و پژوهش های قرآنی و عترت
- ۳- حمایت لازم به منظور تربیت حداکثری حافظان قرآن کریم (جزء و کل) با اولویت آموزش و پرورش، دانشگاهها و مراکز آموزش عالی حوزوی و تشکلهای مردم نهاد
- چ- کلیه دستگاههای اجرائی مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مکلفند یک درصد (۱٪) اعتبارات هزینه ای خود به استثنای فصول (۱)، (۴) و (۶) را طی قرارداد مشخص با سازمان صدا و سیما صرف تولید برنامه جهت فرهنگ سازی و آگاهی بخشی و اطلاع رسانی نمایند.
- ح- هشتم ربیع الاول سالروز شهادت حضرت امام حسن عسکری(ع) و آغاز امامت حضرت ولی عصر(عج) به عنوان تعطیل رسمی تعیین می شود.
- ماده ۴۹- به منظور تعمیق ارزشها، باورها و فرهنگ مبتنی بر هویت اسلامی و ترویج سیره و سنت اهل بیت(ع) و استفاده بهینه از ظرفیت معنوی شهرهای مقدس قم، مشهد و شیراز و شناسایی دقیق نیازها و مشکلات زائران، برنامه ریزی و تدوین سازوکارهای لازم جهت ساماندهی امور زائران و تأمین زیرساخت های لازم از طریق حمایت از شهرداری ها و بخشهای غیردولتی و توسعه امکانات، فعالیت های فرهنگی و خدمات زیارتی در این سه شهر مذهبی و فراهم نمودن زمینه زیارت مطلوب و اجرای پروژه های زیربنایی، دولت مجاز است اعتبار مورد نیاز را در قالب بودجه های سنواتی پیش بینی نماید.

۵) تحلیل وضعیت موجود وزارتخانه

اولین اقدام برای کشف و احصاء مسائل، انجام دقیق و درست تحلیل وضعیت محیطی است. هر چه این قسمت دقیق تر احصا شود اثرات مطلوب تری بر کل فرآیندهای بعد از خود خواهد داشت. منظور از تحلیل وضعیت محیطی سازمان، شناخت عوامل مؤثر بر محیط سازمانی شامل عوامل خارجی و داخلی می باشد. این اقدام مستمر، سبب خواهد شد تا عوامل مؤثر بر موفقیت سازمان، تعیین شود.

بررسی محیطی به مالکیت و بهره‌برداری از اطلاعات در مورد موقعیت‌ها، الگوها، گرایش‌ها و روابط در محیط داخلی و خارجی سازمان اشاره دارد. این بررسی به مدیران کمک می‌کند تا مسیر آینده سازمان را تعیین کنند. همچنین این بررسی باید تهدیدها و فرصت‌های موجود در محیط را شناسایی کند. یک سازمان در زمان تعیین استراتژی، باید از فرصت‌ها نهایت استفاده را ببرد و تهدیدها را به حداقل برساند. البته لازم به ذکر است که یک تهدید برای یک سازمان ممکن است فرصتی برای سازمانی دیگر باشد.

۵-۱. فرصت‌ها و قوت‌ها

در حوزه‌ی فرهنگ به واسطه‌ی سابقه‌ی دیرینه‌ی تمدن ایرانی - اسلامی، شاهد فرصت‌ها و قوت‌های متعددی هستیم که در ادامه به برخی از آنها اشاره خواهیم داشت:

- ۱) تکیه بر مبانی اعتقادی و فلسفی عمیق (ظرفیت تئوریک و نظری فرهنگی)
- ۲) سابقه تمدن و فرهنگ شکوهمند ایرانی و اسلامی و آثار بی‌بدیل آن در حوزه هنرهای تجسمی، معماری، ادبیات، فلسفه و عرفان، موسیقی و ...
- ۳) وجود تنوع فرهنگی در نقاط مختلف کشور در زمینه‌های فرهنگی و هنری از جمله موسیقی محلی، هنرهای دستی و ...
- ۴) سابقه تاریخی طولانی ادبیات متعالی زبان فارسی
- ۵) علاقه رو به رشد جوانان ایرانی به تسلط بر رشته‌های هنری
- ۶) غنای فرهنگ و معارف اسلامی جهت خلق آثار برجسته فرهنگی و هنری
- ۷) وجود موضوعات عدیده‌ای که قابلیت خلق آثار فراوان هنری و فرهنگی با بهره‌گیری از آنها وجود دارد
- ۸) وجود جریان‌ها و نهادهای اجتماعی ریشه‌دار و مقبول عموم جامعه (نظیر مراجع، روحانیت و ...)

- ۹) وجود مراکز و سازمان‌های متعددی که بنا بر مأموریت اصلی و یا فرعی خود در حوزه‌ی فرهنگ، فعالند (نظیر سازمان تبلیغات اسلامی، معاونت‌های امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری‌ها، هیئات مذهبی و ...)
- ۱۰) وجود تصویر پذیرفته شده از هنر دیروز و امروز ایرانیان در جهان
- ۱۱) قابلیت توسعه‌ی کمی و کیفی انتشار مطبوعات و کتاب

۲-۵. تهدیدها و ضعف‌ها

در کنار قوت‌ها و فرصت‌هایی که در حوزه فرهنگ، وجود دارد به واسطه‌ی دشمنی‌های متعدد و هم‌چنین روند رو به رشد جهانی شدن به واسطه‌ی گسترش فناوری و رسانه‌های گوناگون بخصوص اینترنت، با چالش‌ها، تهدیدها و ضعف‌هایی در این حوزه نیز روبرو خواهیم بود. لذا در این بخش به آنچه از سوی دشمنان انقلاب اسلامی، القا و یا به سبب سوء عملکرد کانون‌های وابسته به نظام صورت گرفته است، اشاره می‌شود که برخی از این موارد به درون و برخی به بیرون از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مربوط است:

- کاهش جدی سرمایه اجتماعی براساس پیمایش‌های افکارسنجی معتبر
- خطر تضعیف روح ایمان و معنویت در میان آحاد جامعه بخصوص نسل جوان
- القای ناتوانی ملت ایران در حفظ استقلال سیاسی، فرهنگی و اقتصادی
- ترویج مبانی الحاد و سکولاریسم در جامعه بخصوص میان اقشار تحصیل کرده
- ترویج روحیه‌ی بدبینی و بی‌اعتمادی در میان مردم جهت ایجاد شکاف میان مردم و دولت و مردم و حاکمیت
- خطر رنگ باختن ارزش‌های دفاع مقدس و هشت سال جنگ تحمیلی
- اختلاف‌افکنی میان مسلمین (شیعه و سنی) و پیروان ادیان الهی
- بزرگ‌نمایی مشکلات و مسائل کشور و نارسایی‌هایی موجود
- ترویج روحیه‌ی یأس و ناامیدی در میان نسل جوان
- جنجال‌سازی، غوغاسالاری و ایجاد هیاهوهای بزرگ برای بحرانی نشان دادن وضع کشور
- ایجاد اختلاف میان مسئولین و دستگاه‌های مختلف کشور
- ترویج روحیه رفاه‌زدگی، دنیا دوستی، تجمل‌گرایی و اشرافیت در میان مسئولین و مردم
- تأثیرپذیری فرهنگ از سایر نظام‌های اجتماعی بخصوص اقتصاد و سیاست

- بی‌فایده نشان دادن تلاش علمی و فرهنگی و مقاومت در برابر غرب
- رواج فساد اخلاقی در میان اقشار مختلف جامعه و متزلزل کردن پیوندهای خانوادگی
- القاء بی‌فایده بودن انقلاب اسلامی و ترویج روحیه سازشکاری با دشمن
- ترویج سبک زندگی و رفتار غربی به عنوان الگو و سبک زندگی برتر
- دامن زدن به اختلافات سیاسی، قومی و قبیله‌ای و تلاش جهت ایجاد تفرقه میان مردم
- تلاش برای ایجاد شکاف فرهنگی و اجتماعی و تشکیل دوقطبی‌های کاذب فرهنگی و اجتماعی
- وجود عناصر ضعیف و ناکارآمد در بدنه و مدیریت اجرایی
- زیر سوال بردن دستاوردهای عظیم سیاسی، اقتصادی و فرهنگی نظام جمهوری اسلامی ایران
- بالا بردن سطح انتظارات و توقعات مردم
- پایین بودن بودجه فرهنگ با توجه به تلقی مصرفی بودن این حوزه
- تنوع مأموریت‌ها و وظایف بعضاً ناهمگون این وزارتخانه

۶) مسائل کلان حوزه فرهنگ

با صورتبندی موارد گفته شده در بند قبلی، می‌توان مسائل حوزه فرهنگ را شامل موارد ذیل دانست:

۱-۶. مسائل ناظر به فرهنگ عمومی

به صورت کلی مسئله‌ی اصلی در فرهنگ عمومی را می‌توان حاکمیت تفکر و فرهنگ غربی دانست که در سه وجه ذیل نمود می‌یابد:

- ۱) فردی: حاکمیت اومانیسم و بی‌توجهی به معنویت و اخلاق
- ۲) خانوادگی: تغییر سبک و زیست خانواده ایرانی (تغییر در لایه‌های ساختاری، هنجاری، ارزشی و نقش‌های خانوادگی)
- ۳) اجتماعی: تغییر در اخلاق، رفتار و ارزش‌های اجتماعی

۲-۶. مسائل ناظر به ساختارهای فرهنگی

در اینجا به صورت کلی با سه مسئله و چالش اساسی مواجه هستیم که عبارت است از:

- ۱) منفک بودن سیاستگذاری کلان و موازی کاری؛ به صورت کلی با بررسی شرح وظایف و مأموریت‌های نهادهای فعال و متولی حوزه فرهنگ، شاهد یک نابسامانی هستیم که این مسئله تا حد زیادی ناشی از عدم وجود یک قوه‌ی تصمیم‌گیری کلان می‌باشد. این مسئله در درون دولت نیز صادق است و شاهد عدم توزیع و تقسیم متناسب و مناسب مأموریت‌ها و امکانات هستیم که یکی از نمودهای آن را می‌توان وجود دو وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی دانست. خارج از دولت و به صورت کلی نیز این مسئله صادق است و شاهد تعدد و تکرار نهادهایی هستیم که به صورت موازی در یک حوزه، مشغول به فعالیت هستند.
- ۲) عدم تناسب زیرساخت‌های موجود و مأموریت‌های محوله به نهادها و سازمان‌ها؛ به عنوان مثال برای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان یکی از مهم‌ترین نهادهای متولی، مأموریت‌های متعددی در نظر گرفته شده است اما با توجه به ظرفیت‌های این نهاد، عملاً شاهد عدم همخوانی این مأموریت‌ها با زیرساخت‌های آن هستیم.

۳) نامتناسب بودن میزان فضاهای فرهنگی در مقایسه با جمعیت کشور

۳-۶. مسائل ناظر به تهاجم فرهنگی و جنگ نرم

در این بخش نیز با سه مسئله اصلی مواجه هستیم که عبارت است از:

- ۱) هجمه دشمنان بر فرهنگ انقلابی حاکم بر ذهنیت جامعه
- ۲) تلاش جهت انحراف جریان ادب و هنر از مسیر انقلاب
- ۳) فرآیند جهانی سازی و امکان حذف فرهنگ‌های بومی

۴-۶. مسائل ناظر به محصولات فرهنگی

ناظر به محصولات فرهنگی به صورت کلی شاهد حضور مسائل در سه دسته‌ی ذیل می‌باشیم:

۱) تولید فرهنگی؛

- ذائقه‌سازی عمومی مردم به سمت موسیقی و سینما (با رویکرد غربی) و عدم توجه و ذائقه‌سازی سایر حوزه‌ها چون کتاب و ...
- گسترش و افزایش تولیدهای اقتباسی و ترجمه‌ای
- ظرفیت محدود تولید بومی و انقلابی
- مرکزگرایی در تولید محصولات فرهنگی و هنری
- قشری‌گری در تولیدات مربوط به فرهنگ ایرانی و اسلامی
- ضعف مجاری ممیزی و نظارتی و فقدان رویه و رویکرد مشخص در آن
- فقدان نمادسازی‌های اصیل مبتنی بر هویت ایرانی - اسلامی
- عدم توانایی پیاده‌سازی ارزش‌های راهبردی در فرم و قالب
- عدم توجه به مقوله زیبایی‌شناسی در شکل و ظاهر کالاهای فرهنگی و هنری

۲) توزیع فرهنگی؛ مسائل این دسته عبارتند از:

- بی‌عدالتی و مرکزگرایی در شبکه توزیع محصولات فرهنگی
- عدم وجود نهادهای اختصاصی متولی این امر

➤ عدم نظارت در توزیع فرهنگی

(۳) مصرف فرهنگی؛ در این دسته شاهد مسائل ذیل هستیم:

- سطح پایین میزان مصرف محصولات و کالاهای فرهنگی؛ کالاها و محصولات فرهنگی، تنها ۲٪ از هزینه‌های سبد مصرفی خانوار را شامل می‌شود.
- عدم هدفمندی در مصرف محصولات و کالاهای فرهنگی و حتی مصرف ناسالم
- بودجه‌ریزی نامناسب و نامتوازن

۷) برنامه ها و مسائل موجود

با توجه به آسیب‌شناسی و مباحثی که ذکر گردید، در ادامه به بررسی مهم‌ترین معاونت‌ها، بخش‌ها و نهادهای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به صورت مجزا خواهیم پرداخت.

۷-۱. فرهنگ عمومی

فرهنگ عمومی یکی از مهم‌ترین وجوه فرهنگ است که از اهمیت بسیار بالایی برخوردار می‌باشد و می‌توان آن را نقطه‌ی ثقل و کانونی تمام عرصه‌ی فرهنگ دانست. این مسئله در بیانات مقام معظم رهبری مد ظله العالی نیز به خوبی قابل فهم است. در منظومه‌ی فکری ایشان، فرهنگ عمومی از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است و به دو دسته‌ی کلی ۱ ذیل تقسیم می‌گردد: (۱) سبک زندگی، (۲) ارزش‌ها و هنجارها

۷-۱-۱. سبک زندگی

منظور از سبک زندگی، ویژگی‌های ظاهری و بارز و ظاهر است که تأثیرات آن در بلندمدت به نمایش در خواهد آمد و در حرکت‌های آینده یک ملت، تأثیر بسزایی دارد. در این حوزه به زندگی ایرانی و مختصات آن پرداخته می‌شود و مصادیق آن را می‌توان در جدول ذیل، مشاهده کرد.

---

۱. «به نظر بنده، فرهنگ عمومی دو بخش دارد: یک بخش، امور و مسائلی است که بارز و ظاهر و جلو چشم است و حقیقتاً در سرنوشت یک ملت دخالت دارد؛ اما در درازمدت تأثیر می‌کند. یعنی در مسیر زندگی و حرکت‌های آینده‌ی یک ملت تأثیر دارد. مثلاً شکل لباس و چه پوشیدن و چگونه پوشیدن. ... بخش دوم از فرهنگ عمومی آن است که مانند بخش اول در سرنوشت یک ملت تأثیر دارد، اما تأثیراتش فوری و بسیار محسوس است. یعنی خودِ امور مربوط به این بخش از فرهنگ عمومی، چندان محسوس نیست؛ لکن تأثیراتش در جامعه و سرنوشت و مسیر آن، بسیار محسوس است. از جمله‌ی این امور و در واقع عمده‌ترین آنها، اخلاقیات است؛ اخلاق فردی و اجتماعی مردم یک جامعه» (۷۴/۴/۱۹).

❖ نوع آشپزی ❖ سفر و مسافرت کردن ❖ نظافت و طهارت ❖ الگوی مصرف ❖ تفریحات ❖ مسأله‌ی خط ❖ مسأله‌ی کسب و کار	❖ تشکیل خانواده و ازدواج کردن ❖ سبک ازدواج کردن ❖ تعداد فرزندان ❖ زبانی ملی و بومی ❖ نوع مسکن ❖ نوع لباس ❖ نوع خوراک	سبک زندگی
---	--	------------------

به جهت اهمیت سبک زندگی در حوزه‌ی فرهنگ عمومی، برخی از آمارهای مهم این حوزه را نیز مورد بررسی قرار خواهیم داد و سپس به برخی از مهم‌ترین مسائل این حوزه در قالب جداول چهارگانه عوامل، راهبردها، راهکار و بازه زمانی و مجری خواهیم پرداخت.

وضعیت موجود برخی از حوزه‌های سبک زندگی:

- ❖ ۶ ساعت و نیم، زمان اوقات فراغت مردم در روزهای تعطیل و در آخر هفته‌ها؛
- ❖ ۱ ساعت و ۴ دقیقه، سرانه روزانه حضور در شبکه‌های اجتماعی؛
- ❖ نسبت هزینه‌های تفریحی و فرهنگی از کل مصرف فردی در سال‌های ۷۹، ۸۰، ۸۱ و ۸۲، به ترتیب برابر با ۳.۲۲، ۳.۶۶، ۳.۶۴ و ۳.۸ درصد بوده است؛
- ❖ مدیریت زمان روزانه توسط مردم: ۱۱ ساعت و ۴۲ دقیقه به رسیدگی و خودمراقبتی (شامل خوابیدن، خوردن و آشامیدن، مراقبت‌های بهداشتی-پزشکی، سفرهای مرتبط با خودمراقبتی و ...)، ۴ ساعت و ۱۳ دقیقه به فرهنگ، فراغت، رسانه‌های گروهی، تمرین‌های ورزشی (شامل بازدید از رویدادهای/ مکان‌های فرهنگی، تفریحی و ورزشی، سرگرمی‌ها، شرکت در ورزش‌ها، استفاده از رسانه‌های گروهی، مطالعه در اوقات فراغت، تماشای تلویزیون، گوش دادن به رادیو، سفر مرتبط با فرهنگ، فراغت،

(۱) پیمایش ملی سنجش وضعیت مصرف کالاهای فرهنگی در ایران، ۱۳۹۸

(۲) مرکز رصد فرهنگی کشور، پژوهش سهم فرهنگ در اقتصاد ملی، ۱۳۸۷

برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم

رسانه‌های گروهی و تمرین‌های ورزشی و ... ۲ ساعت و ۵۱ دقیقه به خدمات خانگی بدون مزد برای اعضای خانوار و خانواده (شامل تهیه و آماده کردن غذا، تمیز کردن خانه، خرید کردن برای اعضای خانوار، نگهداری از گل و گیاه و حیوان خانگی و ...) ۱ ساعت و ۳۷ دقیقه به معاشرت، ارتباط، مشارکت اجتماعی و آداب و رسوم دینی (صحبت کردن، شرکت در رویدادهای اجتماعی/ فرهنگی جامعه، نقش داشتن در مسئولیت‌های مربوط به شهروندی، آداب و رسوم دینی، سفر تفریحی-زیارتی و ...) ۲ دقیقه به کار داوطلبانه کارهای بدون مزد؛

برخی از مسائل حوزه سبک زندگی:

(۱) ضعف حکمرانی سبک زندگی (بی‌برنامگی و حتی گرایش ساختاری به سبک زندگی غربی)

عوامل	راهبردها	راهکارها	بازه زمانی و مجری
(۱) ضعف حکمرانی رسانه و فضای مجازی در حوزه سبک زندگی	تحول حکمرانی فضای مجازی مبتنی بر برنامه‌ی جامع سبک زندگی	تشکیل رصدخانه سبک زندگی کشور بر مبنای داده‌کاوی	میان‌مدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد، شورای عالی انقلاب فرهنگی
		پایش و نظارت بر خدمات و محصولات سبک زندگی با رویکرد پنجره واحد	میان‌مدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی
	تولید و ترویج نمادهای سبک زندگی اسلامی در رسانه‌ها با همکاری نهادهای فرهنگی، تبلیغی و رسانه‌ای	ایجاد کمپانی‌های ملی و بین‌المللی بزرگ رسانه‌ای و سینمایی با نگرش هویت تمدنی و با تمرکز بر سبک زندگی	میان‌مدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
(۲) الگوی نامناسب زیست شهری، مسکن و معماری	تغییر الگوی طراحی و ساخت مسکن با رویکرد بوم‌گرایی و خانواده‌محوری	برگزاری مسابقه بزرگ معماری بومی ایرانی برای طراحی پروژه مسکن دولت	میان‌مدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی،

(۱) سالانه طرح آمارگیری گذران وقت نقاط شهری کشور ۹۹-۱۳۹۸

برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم

وزارت مسکن و شهرسازی			
وزارت بلندمدت؛ فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت مسکن و شهرسازی	طراحی، ساخت و نامورسازی حداقل یک شهر الگو به مثابه مسکن و شهرسازی ایرانی اسلامی		
وزارت میان‌مدت؛ فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان برنامه و بودجه	الزام ابتدای طرح‌های ملی مانند مسکن، ازدواج و ... بر مؤلفه‌های سبک زندگی		
وزارت بلندمدت؛ فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت کشور	الگوسازی و برجسته‌سازی فضاها، الگوها و شخصیت‌های محلی به منظور ترویج سبک‌های متنوع زندگی در محلات		

۲) ضعف در تولید و ارائه‌ی الگو و محصولات و خدمات سبک زندگی ایرانی اسلامی

عامل	راهبرد	راهکارها	بازه زمانی و مجری
ضعف واحدهای تولیدی و خدماتی فعال در حوزه سبک زندگی	هدایت، حمایت و نظارت بر جریان کسب و کارهای فعال در حوزه سبک زندگی	خلق شخصیت‌های (کاراکتر) قهرمان و ایجاد چرخه بین‌المللی صنایع فرهنگی و رسانه‌ای برای آنها	میان‌مدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
		خلق زنجیره‌ی بزرگ صنایع فرهنگی با محوریت هویت ایرانی و سبک زندگی ایرانی اسلامی	بلندمدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت صمت
		ایجاد جریان‌های بزرگ نوآوری اجتماعی و زیست‌بوم‌های اثربخش در حوزه‌های سبک زندگی	میان‌مدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت صمت، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری

برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم

۳) اختلال در توزیع و بازاریابی الگوها، محصولات و خدمات سبک زندگی

عوامل	راهبردها	راهکارها	بازه زمانی و مجری
۱) رهاشدگی واردات محصولات و خدمات فرهنگی و سبک زندگی	نظارت بر واردات محصولات، خدمات فرهنگی و سبک زندگی	افزایش تعرفه و حقوق ورودی محصولات سبک زندگی دارای مشابه داخلی با کیفیت	میان مدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت امور اقتصاد و دارایی
		استانداردسازی، نامورسازی، طبقه‌بندی کیفی و محتوایی و الزام همه واردکنندگان به درج شناسه‌های فرهنگی	میان مدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۲) کمبود حلقه‌های میانی اثربخش و نهادهای میانجی‌گر (عدم برخورداری از جبهه‌ی گسترده، قدرتمند و جهادی در حوزه‌های گوناگون سبک زندگی)	به میدان آوردن و فعال‌سازی مردم، نهادهای مردمی و جریان‌ها و حلقه‌های میانی به ویژه بدنه گسترده‌ی زنان، برای جهاد هوشمندانه و همه‌جانبه در حوزه سبک زندگی (راهبرد بیانیه گام دوم انقلاب)	تمرکززدایی از برنامه‌ها و اعتبارات فرهنگی هنری و حرکت به سوی حکمرانی محله‌محور و مسجدپایه	میان مدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
		راه‌اندازی گذرها (راسته‌ها)، بازارها و کسب و کارهای محلی و ملی مولد سبک زندگی اسلامی ایرانی (باغ ملی‌های فرهنگی)	بلندمدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۳) ضعف در کسب بازارهای جهانی خدمات و محصولات سبک زندگی	گسترش بازار جهانی محصولات و خدمات سبک زندگی ایرانی اسلامی	ایجاد بازارهای مجازی بزرگ بین‌المللی در ایران و در کشورهای همسایه	بلندمدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت امور خارجه

برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم

عوامل	راهبردها	راهکارها	بازه زمانی و مجری
		برگزاری نمایشگاه (اکسپوها) با محوریت سبک زندگی ایرانی اسلامی و سبک های زندگی محور مقاومت	میان مدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت امور خارجه
		ایجاد شهرهای خلاق	بلندمدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت مسکن و شهرسازی
		کاهش هزینه تبلیغات محصولات و خدمات سبک زندگی ایرانی-اسلامی ارزان و باکیفیت	کوتاه مدت، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شهرداری ها
۴) گران بودن محصولات سبک زندگی مطلوب (پوشاک، تغذیه، و ...)	ایجاد زنجیره ها و چرخه های قدرتمند صنایع فرهنگی حول محور سبک زندگی ایرانی اسلامی	حمایت ویژه برای تولید داخلی برخی محصولات و خدمات سبک زندگی مهم (نظیر چادر)	بلندمدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت صمت

برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم

۴) مواجهه‌ی منفعلانه با سبک زندگی غربی و ضعف سواد مصرف محصولات و خدمات سبک زندگی

عامل	راهبرد	راهکارها	بازه زمانی و مجری
		برگزاری دوره‌های سواد رسانه‌ای	میان‌مدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت آموزش و پرورش
ناآگاهی والدین، رسانه‌ها و مربیان از پیامدهای هرج و مرج سبکی و رواج خرده فرهنگ‌های دیجیتال	افزایش سواد رسانه‌ای و مقاومت فرهنگی با همکاری نهادهای فرهنگی تبلیغی و رسانه‌ای	استفاده از نظام تبلیغ سنتی، تربیت مدرسه و نظام فرهنگی دانشگاه در اشاعه مهارت‌های زندگی سالم با همکاری نهادهای فرهنگی و دینی	میان‌مدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت آموزش و پرورش
		الزام صرف ۲۵ درصد اعتبارات فرهنگی و مسئولیت اجتماعی شرکت‌های دولتی در عرصه سواد رسانه‌ای و مجازی و مصون‌سازی کاربران و مخاطبان از آسیب‌های سوء مصرف کالا و خدمات فرهنگی	میان‌مدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، صمت
		الزام دولت و نظام اداری کشور به تطبیق ساعات و محیط‌های کار با ارزش‌های سبک زندگی ایرانی - اسلامی	میان‌مدت؛ سازمان اداری و استخدامی

برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم

۵) شکل‌گیری جنبش‌های سبک زندگی شبکه‌ای

عامل	راهبرد	راهکارها	بازه زمانی و مجری
(۱) ضعف حکمرانی شبکه‌های اجتماعی (رهاشدگی)	مدیریت خرده فرهنگ‌های دیجیتالی	رصد مداوم شبکه‌وندها و سبک زندگی آن‌ها	میان‌مدت، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
		مدیریت موثر خدمات و محتوای فضای مجازی	بلندمدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
(۲) تغییر گروه‌های مرجع و شکاف نسلی	تحول نظام مرجعیت اجتماعی	تدوین قوانین برای ارتقای مسئولیت اجتماعی چهره‌های محبوب	کوتاه‌مدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت آموزش و پرورش
		ساماندهی فعالیت چهره‌های محبوب در شبکه‌های اجتماعی	میان‌مدت - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شورای عالی فضای مجازی
(۳) مواجهه منفعلانه با کانون‌های معنویت/هویت و تبدیل شدن یا تنزل آن‌ها به پدیده امنیتی	برون‌گرایی فعال و ایجاد جنبش‌های اجتماعی برون‌گرا معطوف به سبک زندگی	محور شدن در جریان‌های اعتراضی جنبشی در حوزه سبک زندگی در جهان (مبارزه با اسراف و اصلاح الگوی مصرف، نئولیبرالیسم، فساد، فروپاشی خانواده، تهدید محیط زیست) و خلق جنبش‌های اجتماعی نوآورانه و پیشتازانه	میان‌مدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
		ایجاد جریان رسانه‌ای قدرتمند برون‌گرا در حوزه سبک زندگی، با میدان دادن به جریان‌های مردمی رسانه انقلاب و ایجاد بازیگران بزرگ میدان تولید و توزیع با	میان‌مدت؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

عامل	راهبرد	راهکارها	بازه زمانی و مجری
		بهره‌گیری از ظرفیت‌های رسانه‌های تبلیغی همراه بین‌المللی	

برنامه‌های تحولی حوزه سبک زندگی:

- تغییر رویکرد و نگرش به سبک زندگی به مثابه «امری هزینه‌بر» به نگاهی «زیربنایی، پیشران و فرابخشی» (نگرش تمدنی)
- تغییر رویکرد از سیاست‌های فردگرا و توده‌ای به رویکردهای خانواده‌محور، محله‌محور و مسجدگرا
- تغییر رویکرد از درون‌گرایی انفعالی و تدافعی به برون‌گرایی فعال (تعامل با فرهنگ‌های نزدیک، نقد فعالانه غرب و ...)
- تغییر رویکرد از بازار آزاد، رها، مصرف‌زده و تجمل‌گرا در صنایع فرهنگی و خدمات سبک زندگی به مدیریت هوشمند چرخه‌ی تولید، توزیع و مصرف کالاها و خدمات سبک زندگی
- تغییر رویکرد از دولت‌ناظر، کنترل‌گر، محدودساز و ممیزی‌ساز به دولت تشویق‌کننده، حمایت‌کننده و هدایت‌کننده‌ی اقشار گوناگون مردم و نهادهای مردمی به کشنگری فعال و گسترده و فرامرزی
- تغییر نگرش از نگاه فنی به فضای مجازی به عنوان مهم‌ترین زیستگاه اثرگذار بر سبک زندگی به نگاه محتواگرا

۲-۱-۷. ارزش‌ها و هنجارها

منظور از ارزش‌ها و هنجارها، اموری هستند که همانند سبک زندگی، ملموس و محسوس نیستند اما آنها نیز تأثیر بسزایی در آینده یک ملت دارند. با این تفاوت که برخلاف سبک زندگی، تأثیرات آنها فوری و محسوس است. ارزش‌ها و هنجارهای نام‌برده توسط مقام رهبری را می‌توان در جدول ذیل مشاهده نمود.

ارزش‌ها و هنجارها		
❖ انضباط اجتماعی	❖ عدم حرص و افزون‌طلبی	
❖ وجدان کاری	❖ وقت‌شناسی	
❖ نظم و برنامه‌ریزی	❖ عدم عافیت‌طلبی	
❖ ادب اجتماعی	❖ حس منفعت‌جویی گروهی و جمعی یک ملت	
❖ توجه به خانواده	❖ مهمان‌دوستی	
❖ رعایت حق دیگران	❖ احس عزت و استقلال در برابر ابرقدرت‌های عالم	
❖ رعایت کرامت انسان	❖ خودباوری	
❖ احساس مسئولیت	❖ عدم برتر دیدن دیگران نسبت به خود	
❖ اعتماد به نفس ملی	❖ همت بلند داشتن	
❖ شجاعت شخصی و ملی	❖ اهل مطالعه و کتابخوانی	
❖ قناعت	❖ اهل صفا و یک‌رنگی	
❖ امانت	❖ اهل ترحم کردن به یکدیگر	
❖ درستکاری	❖ احساس امنیت کردن	
❖ حق‌طلبی	❖ تن به کار دادن و دوری از تنبلی	
❖ زیبایی‌طلبی	❖ گرایش به دین	
❖ نفی مصرف‌زدگی	❖ افزایش همکاری	
❖ عفت	❖ اتقان و سلامت در کار (استحکام در آنچه که تولید می‌کنیم)	
❖ احترام و ادب به بزرگترها (والدین، معلم و ...)	❖ تزریق امید به دیگران	
❖ اهل صبر و حلم و استقامت	❖ امید به آینده داشتن	
❖ اهل توکل	❖ باورها، اعتقادات و ایمان	
❖ اهل تواضع	❖ عادات	
❖ بدبین نبودن نسبت به هم	❖ اهل قانون‌گرایی	
❖ بی‌تفاوت نبودن نسبت به احوال یکدیگر	❖ اهل تعاون اجتماعی	
❖ اهل خردورزی بودن	❖ داشتن آرمان	
❖ اهل اسراف نبودن	❖ عدم تجمل‌گرایی	
❖ عدم رواج خشونت در بین نوجوانان و جوانان	❖ اجتناب از اذیت کردن دیگران	
❖ مسئولیت‌پذیری	❖ رفتار ما در محیط‌های گوناگون (کار، دانشگاه، مدرسه، ورزش، رسانه و ...)	
❖ اهل کار جمعی بودن	❖ رفتار در فعالیت سیاسی	
❖ داشتن روحیه انسجام و اتحاد اسلامی		
❖ اهل کنجکاوی بودن و میل به تحقیق داشتن		

برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم

❖ رفتار با افراد گوناگون (والدین، دوست، دشمن، پلیس، رئیس، مرنوس و ...)	❖ اهل ساده‌زیستی بودن
--	-----------------------

پیش از پرداختن به برنامه‌های مورد نظر در حوزه فرهنگ عمومی باید به این مسئله اشاره داشت که شورای فرهنگ عمومی که متولی اصلی این حوزه می‌باشد، در سال‌های اخیر، عملکرد بسیار ضعیفی داشته است و حتی تشکیل جلسات آن نیز به صورت منظم صورت نگرفته است. این در حالی است که می‌توان گفت براساس موارد مذکور و با توجه به بررسی منظومه‌ی فکری امامین انقلاب، فرهنگ عمومی سهم بسیار مهمی در عرصه‌ی فرهنگ دارد و باید مرکز توجه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز باشد و حتی سایر برنامه‌ها و بخش‌های وزارت نیز با توجه به این حوزه، مورد برنامه‌ریزی و سیاستگذاری قرار گیرند.

با توجه به موارد مذکور و اهمیت بسیار بالای فرهنگی عمومی در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم، نیازمند برنامه‌ریزی و اقدام در جهت اصلاح و اعتلای فرهنگ عمومی در موارد ذیل هستیم:

- تسلیم در قوانین، مقررات اجتماعی و نظم عمومی و تقویت روحیه مشارکت سازنده
- مبارزه خردمندانه با خرافات و عقاید بی‌پایه به نام دین یا غیر آن
- اشاعه‌ی روحیه‌ی خوش‌بینی و امید به آینده در میان مردم
- اصلاح الگو و سبک ازدواج و تشکیل خانواده
- احیای زبان فارسی و مبارزه با ترویج عمومی و جایگزینی زبان‌های بیگانه
- تقویت و حمایت از زبان‌ها و گویش‌های متکثر بومی و منطقه‌ای در کنار زبان فارسی
- تبلیغ فضیلت‌هایی نظیر ایثار و دیگرخواهی و مبارزه‌ی عملی و مؤثر با روحیه‌ی خودخواهی
- تقویت روحیه‌ی وجدان کاری و قناعت‌پیشگی
- توسعه‌ی اخلاق و دین‌مداری
- تحکیم روحیه‌ی اعتماد به نفس و خودباوری
- تقویت مظاهر وحدت و همبستگی نظیر باورها و آداب دینی، خرده‌فرهنگ‌ها و نمادهای ملی ایرانی
- الگونمایی پیرامون موضوعاتی نظیر نحوه و الگوی مصرف، پوشش و آراستگی شهروندان
- تلاش در جهت احیای آداب و سنن پسندیده ملی و دینی برای بازسازی معنوی جامعه و تقویت مفاهیم و ارزش‌هایی چون تکریم بزرگان، صله ارحام، قرض‌الحسنه، وقف و نظایر آنها.
- و ...

۲-۷. امور هنری

یکی از مهم‌ترین و شاید بتوان گفت بزرگترین معاونت‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت امور هنری است که دارای چهار بخش می‌باشد که عبارت است از: دفتر هنرهای تجسمی، دفتر امور موسیقی، اداره کل هنرهای نمایشی و دفتر برنامه‌ریزی و آموزش‌های هنری. بر همین اساس در اینجا به چهار بخش ذیل یعنی هنرهای تجسمی، تئاتر، امور سینمایی و سمعی و بصری و موسیقی خواهیم پرداخت.

۱-۲-۷. هنرهای تجسمی

وضعیت موجود:

- رهاسازی و عدم نظارت جدی و مستمر بر گالری‌ها
- عرضه‌ی تولیدات ضد ارزش، ایجاد محیط مساعد برای توسعه و تعمیق حیاءزدایی، کشف حجاب و هجو ارزش‌ها
- تبدیل بسیاری از گالری و نگارخانه‌ها به پاتوق ضدانقلاب یا جریان فرهنگی معارض انقلاب اسلامی
- اعطای فرصت و کمک به هنرمندان ناهمسو با انقلاب اسلامی و سلب این فرصت از هنرمندان همسو با انقلاب
- بهره نبردن از ظرفیت بالقوه هنرهای تجسمی برای ارتباط آن با صنعت و طراحی صنعتی
- عدم استفاده از فضاهایی بالقوه در کشور از جمله مساجد و مدارس برای برگزاری نمایشگاه، توزیع آثار و دیده شده آثار هنرمندان انقلابی برای عموم مردم
- عدم ارتباط مدیران فرهنگی با هنرمندان انقلابی
- نبود فضایی مناسب برای ارتباط دهی هنرمندان انقلابی با یکدیگر
- برگزاری رویدادهای همسو با حراجی‌های خارجی، بی نسبت با هنر و هنرمند انقلابی
- چهره‌سازی از هنرمندان متعلق به جبهه‌ی فرهنگی معارض انقلاب اسلامی
- بی توجهی به هنر متعهد و هنرمندان انقلابی
- برگزاری رویدادهای منجر به چهره‌سازی از عناصر غیرانقلابی

برنامه‌ها:

- برقراری عدالت و حمایت از محصولات تولیدی این عرصه در کنار سایر حوزه‌های هنری و همچنین توجه خاص به هنرمندان شهرستانی و مناطق دورافتاده

- ارائه‌ی آموزش‌های لازم در حوزه‌های مختلف هنری
- کاهش واردات محصولات مشابه صنایع دستی داخلی و حمایت از محصولات تولیدی داخلی
- کاهش هزینه‌ی تمام شده محصولات صنایع دستی داخلی به واسطه‌ی حمایت از تولیدکنندگان
- مسئله‌محور کردن تولیدات هنرهای تجسمی و صنایع دستی براساس نیازهای جامعه و ذائقه‌ی ایرانی
- بهبود شرایط شغلی و معیشتی هنرمندان این حوزه
- اعطای تسهیلات حمایتی به افراد و کارگاه‌های تولیدی صنایع دستی به واسطه شیوع ویروس کرونا
- افزایش تعداد افراد تحت پوشش بیمه‌ای از بین هنرمندان و صنعتگران این حوزه
- اجرای قانون حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی مصوب ۱۳۹۶
- معافیت مالیاتی هنرمندان صنایع دستی و کارگاه‌های تولیدی این حوزه
- تقویت هنرمندان متعهد این عرصه در رده‌های مدیریتی و تصمیم‌گیری
- حمایت از برپایی مسابقات و نمایشگاه‌های فصلی و موضوعی در حوزه صنایع دستی، عکس، کاریکاتور، نقاشی و ...

تکالیف کمی معاونت هنری در حوزه هنرهای تجسمی در سال ۱۴۰۰:

- پیش بینی تعداد نمایشگاه های هنرهای تجسمی ۱۴۰۰ در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد نمایشگاه های هنرهای تجسمی ۲۸۳۰ نمایشگاه بوده است . پیش بینی تعداد نمایشگاه های هنرهای تجسمی در سال ۱۴۰۰، ۵۲۹۵ نمایشگاه می باشد.

۲-۲-۷. هنرهای نمایشی

وضعیت موجود:

- مبهم بودن جایگاه هنر تئاتر در بدنه فرهنگی کشور
- عدم توجه لازم به تاثیر سیاست‌های مالی و فرهنگی در حوزه تئاتر
- کمبود سالن‌های استاندارد نمایشی
- گرانی بلیت و خدمات تئاتری
- عدم مشارکت مردمی در عرصه هنرهای نمایشی
- نبود اولویت‌بندی و نیازسنجی (آموزش، مخاطب، هنرمند، اثر، مدیر، پژوهش)

- عدم ساماندهی جهت پرورش و تربیت هنرمندان فعال در حوزه هنرهای نمایشی
- عدم توجه هنرمندان مجرب و حرفه‌ای به موضوعات دینی، ارزشی و فرهنگی
- توجه و تقلید هنرمندان حوزه هنرهای نمایشی به آثار غربی در مقایسه با آثار ایرانی و شرقی
- اعطای مجوز به آثار دارای زاویه با انقلاب اسلامی، اخلاق و ارزش‌ها
- از ۷۰ اثر رصد و تحلیل شده؛ ۲۹ نمایش به تخریب انقلاب و ترویج سکولاریسم، ۵۱ نمایش القای ناامیدی، ۲۵ نمایش مروج قانون‌گریزی و نمایش ناکارآمدی نهادها و ۳۹ نمایش ترویج‌کننده‌ی سبک زندگی غیراسلامی ایرانی بوده‌اند.
- اعطای فرصت بالندگی و مجوز به آثار هنرمندان مشهور اما معارض انقلاب اسلامی
- ترویج دیالوگ‌های رکیک و وقیحانه در نمایش نامه‌های ضعیف و بی‌محتوا
- شکل‌گیری نوعی فضایی ملوک الطوائفی در حوزه تئاتر
- عدم برخورداری تولیدات تئاتر ایران از استاندارد‌های نمایشی در مقایسه با تولیدات خارجی
- عدم حضور حرفه‌ای و مستمر گونه‌های نمایش ملی و مذهبی در مجامع بین‌المللی
- تلاش برای قبح‌زدایی و حیاء‌زدایی
- قبح‌زدایی از کشف حجاب در قالب استفاده از موی مصنوعی
- انحراف و ابتذال در تالارها و تماشاخانه‌های خصوصی
- حیاء‌زدایی از همجنس‌گرایی در قالب اعطای مجوز به آثار
- ترویج سکولاریسم، سبک زندگی غربی، سیاه‌نمایی، تمجید زنان بی‌حیاء
- عدم حمایت از گروه‌های نمایشی جوان، متعهد و انقلابی و دارای مزیت حرفه‌ای
- عدم حمایت مستمر از تولید نمایشنامه‌های ارزشی و منطبق با ارزش‌های انقلاب اسلامی
- احیای نمادهای ابتذال در «تئاتر آزاد» در قالب بازخوانی ترانه‌های مبتذل، رقص و حرکات بدن
- عدم توجه لازم به نمایش‌های سنتی

برنامه‌ها:

- توجه به مطالبات اهالی تئاتر و حل مسائل صنفی از طریق خانه تئاتر
- فرهنگ‌سازی در راستای فعال‌سازی ظرفیت تئاتر در کشور براساس آمایش سرزمینی و محوریت تئاترهای بومی و محلی در اقصی نقاط کشور به واسطه‌ی احداث سالن‌های نمایش تئاتر در سراسر کشور و همچنین حمایت از گروه‌های نمایشی شهرستان‌ها
- سامان‌بخشی به جشنواره‌های موضوعی، منطقه‌ای و سراسری تئاتر

- تقویت نهادهای صنفی و خصوصی نمایش
- اعطای مجوز و ایجاد ظرفیت رسمی برای تعزیه، شاهنامه‌خوانی، نقالی و ... در قالب تشکیل صنف
- بهینه‌سازی ظرفیت‌های نظارت بر محتوا و اجرا در راستای صیانت از فرهنگ ایرانی - اسلامی
- هدفمند نمودن ظرفیت تئاتر در حوزه کودک و نوجوان در قالب‌های آموزشی و مهارتی و تخصیص اعتبارات ویژه به هنرمندان فعال در این حوزه از طریق همکاری با کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
- سیاستگذاری در راستای تقویت و حمایت از گروه‌های نمایش آیینی، مذهبی، سنتی و بومی و هم‌چنین نمایش‌نامه‌های با موضوعات و مباحث محوری و کلیدی چون عدالت، مقاومت، تحکیم خانواده و ...
- هماهنگی با دستگاه‌های ذی‌ربط جهت تقویت گروه‌های نمایشی مدارس، دانشگاه‌ها و ...
- حمایت از تألیف، چاپ و انتشار متون نمایش‌نامه‌های فاخر ایرانی
- تقویت نمایش‌نامه‌نویسی به واسطه‌ی حمایت از فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی

تکالیف کمی معاونت هنری در حوزه هنرهای نمایشی در سال ۱۴۰۰:

- پیش بینی تعداد عناوین نمایش های اجرا شده ۱۴۰۰ در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد عناوین نمایش های اجرا شده ۴۹۹۳ عنوان بوده است . پیش بینی تعداد عناوین نمایش های اجرا شده در سال ۱۴۰۰ ، تعداد ۶۶۲۶ عنوان می باشد.
- پیش بینی تعداد تماشاگران نمایش های اجرا شده ۱۴۰۰ در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد تماشاگران نمایش های اجرا شده ۲۲۲۸ هزار نفر بوده است . پیش بینی تعداد نمایش های اجرا شده در سال ۱۴۰۰ تماشاگران ۳۳۵۳ هزار نفر می باشد .

۳-۲-۷. سینما

وضعیت موجود:

- عدم برنامه‌ریزی صحیح برای مخاطب‌سازی و توجه به علائق مخاطبان
- وجود مفاسد در سیستم توزیع در سینما و خارج از سینما
- کمبود سالن‌های سینما با توجه به پراکندگی جنس و جمعیت

- عدم برنامه‌ریزی صحیح برای اکران فیلم در خارج از کشور
- بد سلیقگی و شورای پروانه ساخت و شورای پروانه نمایش
- تولید فیلم‌های ضدارزش، غیرانقلابی و غیراخلاقی با مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد
- از ۷۷ فیلم رصد و تحلیل شده؛ ۵۹ فیلم مروج سبک زندگی غیراسلامی ایرانی و تخریب‌کننده‌ی انقلاب اسلامی، ۶۱ فیلم ارائه‌کننده‌ی تصویر مثبت از زن بی‌حیاء، ۵۰ فیلم سیاه‌نما و ناامیدکننده، ۶۰ فیلم مروج وادادگی و تحقیرملی، ۵۵ فیلم القاء‌کننده‌ی واگرایی دینی و ملی و قانون‌گریزی و نمایش ناکارآمدی نهادها بوده‌اند (سال ۹۷).
- عدم اتخاذ موضع شفاف و برخورد در برابر فعالیت محکومین امنیتی و چهره‌های سینمایی همسو با اهداف دشمنان
- اثرگذاری زیاد جشنواره‌های خارجی بر تولیدات سینمایی داخلی
- اعطای کمک‌های مالی به تولیدات سینمایی ناهمسو با انقلاب اسلامی و همچنین اعطای کمک‌های مالی به خانه‌ی سینما که فاقد جاهت قانونی بوده و معدل فعالیت‌های آن در جبهه‌ی فرهنگی معارض انقلاب اسلامی دیده می‌شود.
- عدم نظارت و رهاسازی ارائه‌کنندگان فیلم و سریال‌های خارجی (VOD)
- عدم برخورد با رفتارهای ساختارشکنانه‌ی برخی مدیران
- وجود سرمایه‌گذاری مشکوک در تولیدات سینمایی
- کارگردان محوری در تولیدات سینمایی
- عدم باز پرداخت وام و تسهیلات اعطایی به تولیدکنندگان سینمایی
- وابستگی مالی سینمای کشور به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- ناکارآمد بودن قانون کپی رایت
- وجود نگاه‌های سیاسی و بعضاً مخالف آرمان‌های انقلاب در جشنواره فجر

برنامه‌ها:

- استقرار عدالت و افزایش و تقویت زیرساخت‌های لازم در حوزه سینما براساس آمایش سرزمینی و دوری از مرکزگرایی و تمرکزگرایی
- حل مسائل و مشکلات صنفی اهالی سینما از طریق برون‌سپاری و کارآمدسازی خانه سینما در حل مشکلات آنها اعم از بیمه، امنیت شغلی و دستمزد، ثبت صنوف مختلف سینما در وزارت فرهنگ و کار

برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم

○ اختصاص یارانه فرهنگی در سبد مصرفی خانوارها جهت حمایت و تقویت تولیدات سینمایی هدفمند و متناسب با سیاستگذاری‌های فرهنگی و آشتی دادن خانواده‌ها با سینما از طریق بازسازی اخلاقی این حوزه

○ بهینه‌سازی و چابک‌سازی سازمان سینمایی کشور
 ○ برنامه‌ریزی جهت رشد و ارتقای جشنواره‌های سینما حقیقت، سینما تجربه، فیلم‌عمار و ...
 ○ فعال‌سازی جشنواره‌های نوین اعم از جشنواره‌ی تاریخ ایران، تاریخ انقلاب، مقاومت
 ○ سرمایه‌گذاری ویژه در راستای نظام‌مند نمودن فیلم کودک و نوجوان در قالب سازمان سینمایی کودک و نوجوان

○ سرمایه‌گذاری ویژه در راستای نظام‌مند نمودن فیلم حوزه زنان مبتنی بر هویت ایرانی - اسلامی در قالب سازمان سینمایی زنان ایران اسلامی

○ نظارت، ارزیابی و مدیریت ظرفیت نمایش خانگی در نسبت با حوزه سینما و عرصه‌ی اجتماعی
 ○ فعال‌سازی ظرفیت‌های هنری ناب و به دور از فضاهای سیاست‌زده جهت بازدهی در حوزه سینما
 ○ اختصاص تسهیلات حمایتی از افراد و مجموعه‌های آسیب‌دیده فعال سینما در ایام کرونا
 ○ صیانت قانونی از تولیدات سینمایی جهت مقابله با عدم انتشار نسخه‌های غیر رسمی فیلم‌های در حال اکران

○ تقویت ظرفیت‌های بومی جهت فعال‌سازی وجوه فرهنگ ملی در حوزه‌ی سینما
 ○ ایجاد زمینه فعالیت و مشارکت تمامی افراد و گروه‌های متخصص در تولید محصولات سینمایی
 ○ احداث سالن‌های کوچک سینما در تمامی شهرهای کوچک و بزرگ کشور
 ○ استفاده از بازارهای بین‌المللی خصوصاً در کشورهایی که از نظر فرهنگی با کشور ایران، نزدیکی بیشتری دارند جهت عرضه‌ی تولیداتی سینمایی ایران در آن کشورها با هدف اشاعه‌ی فرهنگ ایرانی - اسلامی
 ○ ایجاد زمینه‌های تولید فیلم توسط تهیه‌کنندگان کشورهای دیگر در ایران با توجه به شرایط فرهنگی، تاریخی و اقلیمی ایران

○ نوسازی تجهیزات و لوازم ضروری فیلم‌سازی
 ○ بازسازی سالن‌های سینما متناسب با فناوری پیشرفته روز و تجهیز آنها به سیستم‌های نوین صوتی و پرده‌های جدید نمایش

○ تقویت دانش فنی فیلم‌سازی از طریق دستیابی به فناوری پیشرفته و اصلاح نظام آموزشی در دانشکده‌های امور سینمایی

- حمایت از فیلم‌سازان و تولیدکنندگانی که در زمینه مباحث محوری نظیر عدالت، مقاومت، تحکیم خانواده و اخلاق عمومی اقدام می‌نمایند.
- تقویت نشریات تخصصی فاخر در حوزه سینما و هنر جهت ارتقاء سطح نقد سالم
- برقراری عدالت در توزیع یارانه‌ها، امکانات، وام و سایر تسهیلات برای تهیه‌کنندگان و فیلم‌سازان

تکالیف کمی در حوزه سینما در سال ۱۴۰۰:

- پیش بینی عناوین فیلم های سینمایی تولید شده ۱۴۰۰
در سال پایه ۱۳۹۳ فیلم های سینمایی تولید شده ۹۷ فیلم بوده است . پیش بینی تولید فیلم سینمایی تا سال ۱۴۰۰، ۱۱۲ فیلم می باشد.
- پیش بینی تعداد عناوین فیلمهای اکران شده ۱۴۰۰
در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد فیلم های سینمایی ایرانی و خارجی اکران شده ۶۶ فیلم بوده است . پیش بینی عناوین فیلمهای اکران شده سینمایی ایرانی و خارجی تا سال ۱۴۰۰، ۸۸ فیلم می باشد.
- پیش بینی تعداد تماشاگران فیلم های سینمایی ۱۴۰۰
در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد تماشاگران فیلم های سینمایی ۱۴۲۰۰۰۰ نفر بوده است . پیش بینی تعداد تماشاگران فیلم های سینمایی تا سال ۱۴۰۰، ۱۷۱۵۵۰۰۰ نفر می باشد.
- پیش بینی تعداد سالن های سینما ۱۴۰۰
در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد سالن های سینما ۳۲۵ سالن بوده است . پیش بینی تعداد سالن های سینما در سال ۱۴۰۰، تعداد ۳۸۱ سالن می باشد.
- پیش بینی تعداد سالن های سینما ۱۴۰۰
در سال پایه ۱۳۹۳ ظرفیت سالن های سینما ۱۱۸۱۷۰ صندلی بوده است . پیش بینی تعداد صندلی های سینما در سال ۱۴۰۰ تعداد ۱۴۹۵۲۴ صندلی سینما می باشد.
- پیش بینی تعداد جوایز فیلم های ایرانی در مجامع جهانی ۱۴۰۰
در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد جوایز فیلم های ایرانی در مجامع جهانی ۲۳۴ جایزه بوده است . پیش بینی تعداد جوایز فیلم های ایرانی در مجامع جهانی در سال ۱۴۰۰، ۲۹۶ جایزه می باشد.
- پیش بینی تعداد کل فیلم های عرضه شده در شبکه نمایش خانگی ۱۴۰۰
در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد کل فیلم های عرضه شده در شبکه نمایش خانگی ۳۱۱ فیلم بوده است. پیش بینی تعداد کل فیلم های عرضه شده در شبکه نمایش خانگی در سال ۱۴۰۰، ۳۹۴ فیلم می باشد.
- پیش بینی شمارگان فیلم های عرضه شده در شبکه نمایش خانگی ۱۴۰۰
در سال پایه ۱۳۹۳ شمارگان فیلم های عرضه شده در شبکه نمایش خانگی ۱۸۵۵۵۰۰۰ فیلم بوده است.

پیش بینی شمارگان فیلم های عرضه شده در شبکه نمایش خانگی در سال ۱۴۰۰، ۵۵۴۰۴۰۰۰ فیلم می باشد.

○ پیش بینی سرانه فیلم های سینمایی تولید شده ۱۴۰۰

در سال پایه ۱۳۹۳ پیش بینی سرانه فیلم های سینمایی تولید شده (عنوان هر یک فیلم به یک میلیون نفر) ۱/۲ فیلم بوده است پیش بینی سرانه فیلم های سینمایی تولید شده در سال ۱۴۰۰، ۱/۶ فیلم می باشد.

○ پیش بینی سرانه صندلی سینمای کشور ۱۴۰۰

در سال پایه ۱۳۹۳ پیش بینی سرانه صندلی سینمای کشور (صندلی به ازای هر ۲۰ نفر) ۹٪ صندلی بوده، است. پیش بینی سرانه صندلی سینمای کشور در سال ۱۴۰۰، ۱/۲ صندلی می باشد

○ پیش بینی سرانه پرده سینما ۱۴۰۰

در سال پایه ۱۳۹۳ پیش بینی سرانه پرده سینما (پرده برای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر) پرده سینما بوده است . پیش بینی سرانه پرده سینما در سال ۱۴۰۰، ۱۲/۴ پرده می باشد.

○ پیش بینی سرانه تماشاگر سینما ۱۴۰۰

در سال پایه ۱۳۹۳ پیش بینی سرانه تماشاگر سینما (نفر بلیط) ۱۷٪ تماشاگر سینما بوده است . پیش، بینی سرانه تماشاگر سینما در سال ۱۴۰۰، ۴۰٪ پرده می باشد.

۴-۲-۷. موسیقی

وضعیت موجود:

- افزایش هولناک ورود گروه های خارجی؛ ایجاد فضای غالب برای گونه های وارداتی با حمایت برخی سفارت خانه های بیگانه
- عدم حمایت جدی از موسیقی شریف اقوام و موسیقی ردیف دستگاه ایران
- اعطای مجوز به گونه های ضدتبلیغ موسیقی غربی به ویژه راک و متال
- ایجاد انحصار در خانه ی موسیقی به عنوان مهم ترین مرکز تولید بحران
- عدم حضور هنرمندان متعهد و انقلابی در شورا های موسیقی
- عدم نظارت بر آموزشگاه های موسیقی
- اعطای مجوز فعالیت به هنرمندان ایرانی ضد ارزش ساکن خارج از کشور
- برگزاری رویدادهایی منجر به احیای هنر و هنرمندان پیش از انقلاب اسلامی
- اعطای مجوز به گروه های موسیقایی و یا خوانندگان ترکیه ای (که توسط جریان فاسد تهیه کنندگان حاکم بر موسیقی کشور در حال پیگیری است).

- غالب شدن شبکه‌ی فاسدی از تهیه‌کنندگان بر موسیقی کشور که به راستی علاوه بر ایجاد احساس نیاز کاذب، در فرسایش زبان فارسی و تغییر گنجینه‌ی واژگان مخاطبین، از بسیاری محرمات و ادبیات مبتذل نیز قبح زدایی کرده و می‌کنند.

برنامه‌ها:

- ضرورت تدوین سند راهبردی موسیقی ملی ایرانی با هدف صیانت از فرهنگ بومی و نشر ظرفیت موسیقی اصیل ایرانی و مقابله با هجمه‌ی موسیقی غربی در حوزه معنا و محتوا
- بهینه‌سازی و فعال‌سازی خانه موسیقی ایران براساس ضروریات زیر:
  - ✓ ضرورت شکل‌گیری ظرفیت جدید مرکب از خانه شعر و ادبیات و خانه موسیقی ایران و سیاستگذاری در راستای فعال‌سازی موسیقی بومی و متناسب با هویت و فرهنگ ایرانی - اسلامی
  - ✓ برنامه‌ریزی هدفمند جهت ذائقه‌سازی مثبت در بین آحاد جامعه
  - ✓ قاعده‌مندسازی مرجع شدن خوانندگان براساس ضوابط طراحی شده از طریق اعطای مجوز و فعال نمودن ظرفیت‌های حمایتی
  - ✓ نظام‌مند نمودن ضوابط حاکم بر اجرای کنسرت‌ها
  - ✓ توجه و اهتمام بر توزیع مناسب و هدفمند بودجه و اعتبارات در حوزه موسیقی سنتی، پاپ و ...
- انجام پژوهش‌های فرهنگی با هدف ترویج موسیقی اصیل با محتوای سازنده و مفید
- راه‌اندازی رویدادهای خاص در حوزه موسیقی و سرود در گستره جهانی و بین‌المللی براساس سرفصل‌های گفتمان انقلاب اسلامی مانند موسیقی مقاومت، صلح، عدالت و مبارزه با فقر، حمایت از مستضعفین و ... در تقابل با موسیقی غرب‌گرا (فرهنگ متال، شیطان‌پرستی، گرافیتی خشن و ...)
- فعال نمودن حوزه موسیقی به صورت بین‌المللی در دو محور کودکان و زنان با رویکرد حمایت از حقوق حقیقی کودکان و کرامت زنان براساس اصل انسانیت و نه جنسیت
- حمایت از موسیقی نواحی و محلی مناطق مختلف کشور
- ایجاد زمینه‌های لازم در راستای بهره‌مندی مناسب مطلوب همگان از انواع موسیقی با رعایت شرایط فرهنگی، بومی و دینی جامعه‌ی ایران
- برنامه‌ریزی جهت حفظ و اشاعه‌ی قطعات برجسته‌ی موسیقی ایرانی پس از انقلاب اسلامی و دفاع مقدس
- ایجاد آرامش خاطر برای موسیقی‌دانان و دست‌اندرکاران موسیقی از نظر تأمین نیازهای اولیه زندگی

تکالیف کمی معاونت امور هنری در حوزه موسیقی در سال ۱۴۰۰:

- پیش بینی تعداد آلبوم های موسیقی مجوز گرفته ۱۴۰۰ در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد آلبوم های موسیقی مجوز گرفته ۴۲۶ آلبوم بوده است . پیش بینی تعداد آلبوم های موسیقی مجوز گرفته در سال ، ۱۴۰۰ ۴۸۰ آلبوم می باشد .
- پیش بینی مجامع و جشنواره های موسیقی برگزار شده ۱۴۰۰ در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد مجامع و جشنواره های موسیقی برگزار شده ۱۳ رویداد بوده است . پیش بینی مجامع و جشنواره های موسیقی در سال ، ۱۴۰۰ ، ۴۲ رویداد می باشد.
- پیش بینی تعداد اجرای صحنه ای موسیقی ۱۴۰۰ در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد اجرای صحنه ای موسیقی ۳۶۶۹ اجراء بوده است . پیش بینی تعداد اجرای صحنه ای موسیقی در سال ، ۱۴۰۰ ، تعداد ۱۲۹۳۹ اجراء می باشد.
- پیش بینی تعداد سالن های کنسرت موسیقی ۱۴۰۰ در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد سالن های کنسرت موسیقی ۵۹ سالن بوده است . پیش بینی تعداد سالن های کنسرت موسیقی در سال ، ۱۴۰۰ ، تعداد ۱۱۰ سالن می باشد.

۷-۳. قرآن و عترت

مقام معظم رهبری در محفل انس با قرآن کریم می فرمایند: «برکات قرآن، برکات بی انتهای است. در قرآن و با قرآن، عزت هست. قدرت هست، پیشرفت هست، رفاه مادی هست، تعالی معنوی هست، گسترش فکر و عقیده هست، شادی و سکینه روح است»^۱. به همین جهت بی توجهی به قرآن جامعه اسلامی را از مسیر تعالی و کمال دور خواهد نمود. معاونت قرآن و عترت به عنوان نهاد رسمی و تخصصی توسعه فرهنگ و فعالیت های قرآنی در دولت تحول عهده دار وظیفه ای سترگ خواهد بود. چراکه "مسلم است منافع بلندمدت جامعه اسلامی جز در سایه اسلام و قرآن" به نحو دیگری تامین نخواهد شد. فقط اسلام و قرآن می تواند جوامع بشری را به معنای واقعی تامین، و عدالت را برقرار کند و پاسخگوی نیازهای واقعی آنها باشد. از همین روست وزارت فرهنگ و

^۱. بیانات مقام معظم رهبری در محفل انس با قرآن کریم؛ ۱۳۹۵/۰۳/۱۸.

ارشاد اسلامی دولت سیزدهم ضمن احصاء نظام مسائل حوزه قرآن و عترت، با تکیه بر تجارب نخبگانی این عرصه راهبردها و برنامه‌های عملیاتی خویش را برای رفع مسائل اساسی مذکور معطوف می نماید.

مسائل موجود:

- ضعف در معرفت، باورمندی و التزام عملی به قرآن در ابعاد فردی و اجتماعی
- ضعف در انس با قرآن در بین اقشار مختلف مردم
- عدم توجه به حاکمیت قرآن در نظام مدیریت، تصمیم گیری و برنامه ریزی کشور
- عدم توجه به توسعه فرهنگ و فعالیت‌های قرآنی در مهندسی فرهنگ و مدیریت فرهنگی کشور
- عدم هماهنگی بین دستگاه‌های دولتی، موسسات و گروه‌های فعال غیردولتی
- معطل ماندن منشور توسعه فرهنگ قرآنی

برنامه‌ها:

- تقویت ایمان و اعتقاد به قرآن کریم و تعمیق معرفت و درس مفاهیم قرآنی
- ارتقای التزام عملی به قرآن در سطوح مختلف سبک زندگی اسلامی و ایرانی
- تحقق فرهنگ قرآنی در نظام مدیریت، تصمیم گیری و برنامه ریزی کشور
- ایجاد هماهنگی بین دستگاه‌های دولتی، موسسات و گروه‌های فعال غیر دولتی
- نگاشت نهادی منشور توسعه فرهنگ قرآنی و تعیین سهم عملیاتی برای دستگاه‌های متولی
- به روز آوری آمار و اطلاعات فعالیت‌ها و کنش‌گران عرصه فعالیت‌های قرآنی
- هماهنگی برای توسعه مهارت‌های روان‌خوانی، صحیح‌خوانی و تدبر در میان اقشار مختلف جامعه به ویژه کودکان و نوجوانان
- هدایت جامعه نخبگانی قرآنی به ایفای نقش و راهبری فعالیت‌های قرآنی
- پیگیری مجدانه تحقق منشور توسعه فرهنگ قرآنی
- پیگیری تشکیل جلسات شورای توسعه فرهنگ قرآنی در سطح استانی
- مشارکت و هم‌افزایی با دستگاه‌ها، موسسات و گروه‌های فعال قرآنی همچون ائمه جمعه و جماعات، سازمان اوقاف و امور خیریه، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌های علمیه، تشکلهای قرآنی مردم نهاد و..
- هدایت، حمایت و نظارت بر فعالیت‌های قرآنی کشور

- فرهنگ سازی عمومی (منفعت آشتی با قرآن)
- توانمندسازی (فعالین و کنشگران عرصه‌های مختلف فعالیت‌های قرآنی و ارتقاء آموزش های قرآنی)
- شبکه سازی (دستگاه ها، موسسات و کنشگران رسمی و غیررسمی عرصه فعالیت‌های قرآنی)
- بهبود و تعالی سازمانی (معاونت قرآن و عترت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی)

تکالیف کمی معاونت قرآن و عترت (ع) در سال ۱۴۰۰:

- پیش بینی تعداد موسسات فرهنگی قرآن و عترت ۱۴۰۰
- در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد موسسات فرهنگی قرآن و عترت تعداد ۶۲۰ مؤسسه بوده است . پیش بینی تعداد مؤسسات ، فرهنگی قرآن و عترت در سال ۱۴۰۰، ۲۰۰۰ مؤسسه می باشد .

۴-۷. مطبوعات

وضعیت موجود:

- فقدان نظارت مستمر و جدی بر تولید محتوا
- متکی بودن نشریات به بودجه‌های حمایتی دولتی و گروه‌های خاص سیاسی
- عدم شفافیت در بودجه های حمایتی و انحصار آن در بخش کاغذ
- سطح پایین کیفیت کاغذهای تولید شده داخلی نسبت به نمونه خارجی
- الگوسازی‌های نامناسب برای مردم و جوانان از مسیر مطبوعات در عرصه و حوزه‌های مختلف
- حداقلی بودن بیمه، وضعیت مسکن و معیشت جامعه روزنامه‌نگاران و مطبوعاتی‌ها
- افزایش هنجارشکنی در مطبوعات به دلیل ولنگاری و محافظه‌کاری
- قدیمی و فرسوده شدن صنعت چاپ
- ضعف شدید محتوای نشریات ارزشی از حیث ارئه افکار و ایده‌های نو
- فراوانی نشریات با گرایش‌های ورزشی و سینمایی در قیاس با سایر عناوین تخصصی مانند ادبیات داستانی، اجتماعی و فرهنگ عمومی
- عدم انتشار نشریات ارزشی به زبان‌های عربی و انگلیسی برای استفاده سایر ملل
- نبود ساز و کاری مردمی برای نظارت بر نشریات
- وابستگی زیاد صنعت چاپ به خارج از کشور

- سطح پایین کیفیت نشریات ارزشی
- ضعف مهارت‌های فنی و حرفه‌ای (گرافیک، صفحه‌بندی و...) در کادر نشریات ارزشی
- عدم وجود قوانین و مقررات مربوط به ساماندهی بازارهای غیر دولتی آگهی‌ها
- انحصارطلبی چند مؤسسه بزرگ مطبوعاتی در بخش توزیع
- بالا بودن قیمت نشریات کاغذی با توجه به توان خرید خانواده‌های ایرانی
- عدم نظارت بر نشریات زرد و افزایش چنین نشریاتی با توجه به سهل بودن دسترسی به این نشریات

برنامه‌ها:

- ترویج و تحکیم اصول اخلاق حرفه‌ای در کار مطبوعات و طراحی و تدوین نظام روزنامه‌نگاری جهت ایجاد فضای سالم مطبوعاتی
- توسعه، تقویت و حمایت از مطبوعات تخصصی در حوزه‌های مختلف
- تأمین عدالت فرهنگی با ایجاد زمینه برای رشد نیروهای با استعداد به منظور حضور در عرصه‌ی مطبوعات
- رشد سطح کیفی مطبوعات کشور جهت حضور در عرصه‌ی جهانی
- گسترش فضای نقد سالم در حوزه مطبوعات
- ایجاد زمینه برای افزایش شمارگان مطبوعات در کشور به منظور خودکفایی مطبوعات
- حمایت از گسترش نشریات محلی، استانی و منطقه‌ای
- گسترش آموزش‌ها و مهارت‌های مطبوعاتی به منظور ارتقای سطح کیفی مطبوعات
- حمایت از روزنامه‌نگاران (خبرنگاران، گزارشگران، نویسندگان و...) در گسترش اطلاع‌رسانی و نقد سالم عملکرد مسئولان و دستگاه‌های دولتی
- تثبیت و گسترش آزادی بیان و قلم در عرصه‌ی مطبوعات
- ایجاد امنیت شغلی و حمایت‌های قانونی برای کلیه دست‌اندرکاران مطبوعاتی
- گسترش حوزه نفوذ انجمن صنفی روزنامه‌نگاران با دور ساختن آن از فعالیت‌های سیاسی و غیر صنفی
- تقویت سطح معیشت و برخورداری مالی اهالی مطبوعات
- تلاش جهت حفظ و ارتقای شأن و منزلت روزنامه‌نگاران و خبرنگاران
- برطرف ساختن کمبودها، موانع و تنگناهای سخت‌افزاری مطبوعات از قبیل کاغذ، چاپخانه و لوازم چاپ

- تعامل مثبت با قوه قضاییه در جهت حفظ توأمان حقوق مطبوعات و منافع عمومی
- مقابله با انحصارهای بزرگ مطبوعاتی و ایجاد شرایط برابر رقابتی
- بازرگری و به روز رسانی قانون مطبوعات و افزایش نظارت بر عملکرد اهالی مطبوعات

تکالیف کمی معاونت هنری در حوزه مطبوعات در سال ۱۴۰۰

- **پیش بینی عناوین نشریات منتشر شده ۱۴۰۰**
در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد عناوین نشریات منتشر شده ۶۳۲۷ عنوان می باشد . پیش بینی عناوین نشریات قابل انتشار، در سال ۱۴۰۰، ۱۵۲۳۷ عنوان می باشد.
- **پیش بینی عناوین نشریات محلی منتشر شده ۱۴۰۰**
در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد عناوین نشریات محلی منتشر شده ۱۸۷۸ عنوان می باشد . پیش بینی عناوین نشریات قابل انتشار در سال ۱۴۰۰، ۴۵۳۰ عنوان می باشد.
- **پیش بینی تعداد کانونهای تبلیغاتی ۱۴۰۰**
در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد کانونهای تبلیغاتی - (هیچ عددی از تعداد کانونهای تبلیغاتی در سال پایه در سند فوق اشاره نشده) پیش بینی تعداد کانونهای تبلیغاتی در سال ۱۴۰۰، ۱۶۷۵ کانون می باشد.

۵-۷. کتاب

مقوله‌ی کتاب و کتابخوانی یکی از مظاهر جدی فرهنگ است که از اهمیت بسزایی برخوردار است و این اهمیت را می‌توان از گذشته تا به امروز در کلام و اندیشه‌ی بزرگان و مفاخر ایران زمین مشاهده نمود. در عصر کنونی نیز مقام معظم رهبری ^{مد ظله العالی} نیز بارها بر اهمیت کتاب و کتابخوانی تاکید فرمودند و از وضعیت فعلی آن ابراز تأسف داشتند. وضعیت کنونی مطالعه‌ی کتب غیردرسی و هم‌چنین سرانه مطالعه در ایران بسیار ناراحت‌کننده است.

مسائل موجود:

- عدم نظارت کیفی جدی و مستمر بر تولید و نشر کتاب و جریان نشر کشور
- پایین بودن نسبت کتابخانه‌های عمومی به جمعیت کشور
- ضعیف بودن ارتباط تشکیلاتی و همدلانه نویسندگان همسو با انقلاب
- عدم طراحی مناسب برای مراکز پژوهشی پدید آمده که اتفاقاً همسو با انقلاب هستند
- نبود بانک اطلاعاتی در زمینه ایده پردازی ادبیات
- نبود شناخت دقیق و ارتباط صحیح مدیریت فرهنگی با نویسندگان
- فقدان نیروی متخصص و حرفه ای جهت کتابفروشی و کتابخانه ها و غفلت از آموزش این نیروها
- عدم توجه کافی به ترجمه کتاب ها و صادرات آثار فاخر
- هزینه بالای خرید کتاب (هزینه خرید یک کتاب در حال حاضر برابر است با یارانه نقدی فرد در یک ماه)
- عدم دسترسی آسان مخاطب به شبکه توزیع کتاب
- نبود فضایی منسجم و سالم برای تبلیغات و اطلاع‌رسانی برای معرفی آثار خوب و فاخر
- عدم توجه به اماکن قابل سرمایه گذاری برای ترویج کتابخوانی ایجاد کتابخانه مثل مساجد
- سطح پایین میزان مطالعه در کشور و نبود کتاب در سبد حمایت های دولتی
- ناشر محور بودن عمده حمایت‌های وزارت ارشاد
- اعطای مجوز به برخی آثار ضداخلاقی
- فقدان روند برای به روزآوری مقررات و قوانین حوزه‌ی نشر و حصول انطباق با الزامات و اقتضات فرهنگی نظام
- مشکلات دائمی در نظارت جدی بر پالایش محصولات فرهنگی قابل ارایه در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران (از مشکلات عجیب گمرک در ورود کتاب تا روز سوم نمایشگاه)

برنامه‌ها:

- سیاستگذاری جهت کاهش هزینه‌های تولید کتاب از طریق اعطای یارانه به ناشران بخصوص در زمینه‌ی تهیه کاغذ
- فرهنگ‌سازی افزایش سرانه مطالعه‌ی ایرانیان به واسطه‌ی تولیدات رسانه‌ای ویژه
- فعال نمودن ظرفیت تولیدات سمعی و بصری در حوزه کتب و نشر جهت مدیریت فضای مجازی

- حل مشکلات صنفی اهالی نشر و کتاب اعم از معیشت، بیمه، امنیت شغلی، عدم ثبات بازار کاغذ و ...
- برنامه‌ریزی جهت بهبود وضعیت اقتصادی کلیه اصناف حوزه کتاب و نشر
- سیاستگذاری جهت به کارگیری ظرفیت‌های موجود در سراسر کشور از طریق تعریف رویدادهای بومی
- اتخاذ سیاست‌های مرکزگریز و سیاستگذاری جهت بهبود زیرساخت‌های حوزه کتاب و نشر در سراسر کشور
- هدفمندسازی ظرفیت کتب ترجمه‌ای در حوزه‌های مورد نیاز و جلوگیری از افزایش بی‌رویه کتب ترجمه‌ای در بازار کتاب
- سیاستگذاری جهت افزایش توجه به مؤلفان داخلی
- راه‌اندازی رویدادها و ظرفیت‌های اختصاصی حوزه کودک، نوجوان، زنان و خانواده
- سیاستگذاری جهت تقویت تولیدات حوزه رمان و شعر
- ساماندهی نظارت و ممیزی و جلوگیری از انتشار محتوای غیر اخلاقی و مستهجن
- افزایش نظارت‌ها با هدف کاهش قاچاق کتاب و جلوگیری از ورود آثار و کتب غیرقانونی به بازار کتاب
- اختصاص یارانه فرهنگی به سبد مصرفی خانوار در راستای افزایش خرید و مصرف کتاب توسط خانواده‌ها
- تعریف رویدادهای نوین در حوزه کتاب به صورت بین‌المللی مانند نمایشگاه بین‌المللی کتاب مقاومت
- تأسیس، حمایت از تأسیس و هم‌چنین فرهنگ‌سازی در راستای تأسیس کتابخانه توسط خیرین در سراسر کشور بخصوص مناطق کم‌برخودار و فاقد کتابخانه عمومی
- تجهیز کتابخانه‌های عمومی موجود به کتاب‌های به روز و کارآمد در حوزه‌های گوناگون
- حمایت از گسترش کتابفروشی‌ها و مراکز عرضه کتاب در سراسر کشور
- ایجاد آرامش خاطر برای نویسندگان، مترجمان و دست‌اندرکاران نشر کتاب از نظر تأمین نیازهای اولیه زندگی
- حمایت و ایجاد فرصت برای حضور آثار ترجمه شده نویسندگان ایرانی در عرصه‌های بین‌المللی بخصوص کشورهای منطقه
- سیاستگذاری و حمایت از برگزاری دوره‌های مختلف آموزشی جهت ارتقاء سطح کیفی ناشران و دست‌اندرکاران نشر کتاب و هم‌چنین کشف و پرورش استعدادها موجود در سراسر کشور
- کاهش تصدی‌گری آشکار و پنهان نشر و سپردن بیشتر امور به بخش خصوصی

اقداماتی جهت بهبود عملکرد نمایشگاه کتاب

- تغییر نگاه بازارمحوری و اصالت دادن به نگاه فرهنگی
- طراحی گفتمان‌های مؤثر برگرفته از گفتمان شعار سال در این رویداد فرهنگی دارای امتداد اجتماعی
- استفاده از ظرفیت‌های دیپلماسی فرهنگی نمایشگاه در جهت جریان‌سازی فرهنگی در سایر کشورها
- ایجاد زمینه‌های سرمایه‌گذاری مشترک ناشران داخلی و خارجی برای ترجمه آثار ایرانی به زبان‌های دیگر
- برگزاری نشست‌ها و کارگاه‌های آموزشی برای دامن زدن به فرهنگ مطالعه و کتابخوانی در حاشیه نمایشگاه
- شناسایی کتاب‌های مرجع علوم انسانی در دنیا و عرضه و تبلیغ آنها در نمایشگاه کتاب برای پررنگ کردن جنبش نرم‌افزاری و تولید علم
- الزام ناشران به ارائه تفکیک موضوعی و عناوین کتاب‌های جدید
- راه‌اندازی پایگاه اینترنتی ویژه نمایشگاه با امکانات جستجو حداقل یک بار پیش از بازگشایی نمایشگاه برای صرفه‌جویی در وقت و هزینه بازدیدکنندگان
- راه‌اندازی دبیرخانه دائمی نمایشگاه کتاب برای مذاکرات بین‌المللی و دیپلماسی فرهنگی فعال و سیاستگذاری بلندمدت
- مطالعه و بررسی تجربه‌های موفق برگزاری نمایشگاه در سراسر دنیا برای بهبود وضعیت نمایشگاه
- اختصاص امکانات ویژه به ناشران کتاب‌های فاخر و فرهنگی
- کاهش غرفه‌هایی با موضوعات جنبی و سطحی و ادغام آنها به منظور بهبود و ارتقای سطح نمایشگاه
- عرضه کتب مورد نیاز مخاطبان در قالب نمایشگاه دائمی در همه استانها با هدف نهادینه شدن فرهنگ کتاب و کتابخوانی
- اختصاص بخشی از زمان نمایشگاه به بازدیدکنندگان حرفه‌ای برای تبادل نظر و گفتگو در فضایی آرام (منظور از بازدیدکنندگان حرفه‌ای عبارت است از دست‌اندرکاران صنعت چاپ و نشر، نخبگان حوزوی و دانشگاهی)

- استفاده از نرم‌افزار BLUEMA برای ارسال نقشه نمایشگاه و کتب چاپ شده به گوشی‌های تلفن همراه
- تشدید نظارت بر ارائه‌دهندگان تسهیلات جانبی نمایشگاه به منظور رعایت قیمت و کیفیت لازم
- اختصاص تسهیلات ویژه برای حضور مقرون به صرفه ناشران شهرستانی
- رفع انحصار از تبلیغات نمایشگاه از ناشران کتب کمک آموزشی و فراهم آوردن امکان رقابت برای دیگر ناشران

تکالیف کمی معاونت فرهنگی در حوزه کتاب در سال ۱۴۰۰:

- سهم بازار کتاب از تولید ناخالص داخلی ۱۴۰۰
در سال پایه ۱۳۹۳ سهم بازار کتاب از تولید ناخالص داخلی ۱۲ درصد بوده است پیش بینی برای سال ۱۴۰۰ سهم بازار کتاب از تولید ناخالص داخلی ۱۲ درصد می باشد.
- پیش بینی تعداد شمارگان کتابهای منتشر شده در سال ۱۴۰۰
در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد شمارگان کتابهای منتشر شده ۱۵۲۳۲۳۰۰۰ نسخه بوده است پیش بینی برای سال ۱۴۰۰ تعداد شمارگان کتابهای منتشر شده ۱۷۷۲۱۰۰۰۰ نسخه می باشد.
- پیش بینی تعداد عناوین کتابهای منتشر شده در سال ۱۴۰۰
در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد عناوین کتابهای منتشر شده ۷۲۸۷۷ عنوان بوده است پیش بینی برای سال ۱۴۰۰ تعداد عناوین کتابهای منتشر شده ۸۹۴۷۵ عنوان می باشد.
- پیش بینی سرانه عناوین کتابهای منتشر شده در سال ۱۴۰۰
در سال پایه ۱۳۹۳ عناوین کتابهای منتشر شده به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر ۴ بوده است پیش بینی برای سال ۱۴۰۰ عناوین کتابهای منتشر شده ۶/۱۰ می باشد.
- پیش بینی سرانه شمارگان کتابهای منتشر شده در سال ۱۴۰۰
در سال پایه ۱۳۹۳ سرانه شمارگان کتابهای منتشر شده به ازای نسخه به جمعیت کشور ۲ بوده است پیش بینی برای سال ۱۴۰۰ سرانه شمارگان کتابهای منتشر شده به ازای نسخه به جمعیت کشور ۲/۵ می باشد.

○ پیش بینی نسبت عناوین کتاب های چاپ اول به کل عناوین کتاب های منتشر شده ۱۴۰۰ در سال پایه ۱۳۹۳ نسبت عناوین کتاب های چاپ اول به کل عناوین کتاب های منتشر شده ۵۸/۴ درصد بوده است پیش بینی برای سال ۱۴۰۰ کتابهای چاپ اول نسبت به کل عناوین کتاب های منتشره ۶۳/۸ درصد می باشد.

○ پیش بینی نسبت کتاب های منتشر شده کودک و نوجوان به کل عناوین کتابهای منتشره ۱۴۰۰

در سال پایه ۱۳۹۳ نسبت کتاب های منتشر شده کودک و نوجوان به کل عناوین کتابهای منتشر شده ۱۵/۲ بوده است پیش بینی برای سال ۱۳۹۷ نسبت کتاب های منتشر شده کودک و نوجوان به کل عناوین کتابهای منتشر شده ۱۷ درصد می باشد.

○ پیش بینی نسبت سرانه شمارگان کتاب های منتشر شده کودک و نوجوان به جمعیت کودک و نوجوان کشور ۱۴۰۰

در سال پایه ۱۳۹۳ نسبت سرانه شمارگان کتاب های منتشر شده کودک و نوجوان به جمعیت کودک و نوجوان کشور ۱۷ درصد بوده است پیش بینی برای سال ۱۴۰۰ شمارگان کتاب های منتشر شده کودک و نوجوان به جمعیت کودک و نوجوان کشور ۲۰ درصد می باشد.

۶-۷. حوزه ی تبلیغات، رسانه و اطلاع رسانی

مسائل موجود:

- پایین بودن سواد رسانه ای جامعه
- عدم انطباق تبلیغات موجود در فضای رسانه ای و یا محیطی با اقتصاد مقاومتی
- تبلیغات گسترده ی محصولات غیر ایرانی و تعارض آن با حمایت از تولید داخلی
- چهره سازی از عناصر یا دارای سبک زندگی غیر اسلامی ایرانی در قالب تبلیغات محیطی از هنرمندان موسیقی
- عدم اهتمام نسبت به انجام تبلیغات محیطی مناسب برای تقویت تولید داخلی، زبان فارسی و اقتصاد مقاومتی

- تلاش برای عادی‌سازی بی‌اعتنایی به حجاب از مسیر تبلیغات بسیار گسترده در فضای مجازی و مطبوعات و شبکه‌های اجتماعی
- افزایش چشم‌گیر نقش زنان و دختران آرایش کرده در تبلیغات مطبوعاتی و فضای مجازی

برنامه‌ها:

- بررسی و ارزیابی شیوه‌های تبلیغاتی رایج در کشور
- حراست از فرهنگ، زبان و ادب فارسی در امور تبلیغاتی، اسامی شرکت‌ها، محصولات، تبلیغات شهری و رسانه‌ای و ...
- جلوگیری از روش‌های تخریبی و استفاده از اکاذیب، غلو و مبالغه‌های منحرف‌کننده در امور تبلیغاتی
- گسترش فرهنگ استفاده از روش‌های تبلیغی متناسب با فرهنگ دینی و ملی جامعه‌ی ایران اسلامی در امور تبلیغی
- ترویج فرهنگ دینی و ارزش‌های انقلاب اسلامی و دفاع مقدس در تبلیغات شهری
- ترویج فرهنگ حمایت از محصول، کار و تولید داخلی و ملی در امور تبلیغاتی
- نظارت بر نام‌گذاری خیابان‌ها، معابر، مراکز و مؤسسات برای جلوگیری از ترویج اسامی نامتناسب با فرهنگ و ارزش‌های جامعه
- جلوگیری از استفاده ابزاری از زنان و کودکان در تبلیغات محصولات مختلف و نظارت بر انتشار آگهی‌های نهادها و مؤسسات دولتی که از بودجه بیت‌المال استفاده می‌کنند.
- ارتقای نظام اطلاع‌رسانی دولت و هماهنگ‌سازی تمامی دستگاه‌های دولتی شامل وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و ... در حوزه اطلاع‌رسانی و تبلیغات و همچنین تقویت جریان اطلاع‌رسانی برای تبیین اقدامات دولت با تقسیم کار و تاکید بر داشتن پیوست رسانه‌ای برای هر یک از فعالیت‌های دولت با استفاده از ظرفیت روابط عمومی‌ها و تمامی رسانه‌های فعال در کشور
- تمرکز بر پاسخگو کردن دستگاه‌های دولتی به مردم و افکار عمومی و اقدام بهنگام و مقتضی در پرداختن به اولویت‌ها و نیازهای واقعی با هدف افزایش اعتماد عمومی، تاب‌آوری مردم و تقویت سرمایه اجتماعی نظام
- تلاش برای تبیین کارآمدی و عملکرد واقعی دولت با هدف ارایه تصویر مناسب و امیدآفرین برای مدیریت افکار عمومی در جهت عدم افزایش انتظارات و تعدیل مطالبات
- تمرکز و توجه به حوزه محتوایی از طریق هماهنگ‌سازی و تعامل میان رسانه‌ها و شورای اطلاع‌رسانی

برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم

○ بیرون آمدن از فضای تقسیم جناح‌های رسانه‌ای فعال در کشور و تقسیم کار، نقش و مأموریت برای هر رسانه متناسب با کارکرد و مأموریت دستگاهی و دور شدن از فضای موازی کاری و تقابل و هدر دادن منابع مالی و ...

با توجه به مأموریت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و نیز تجربیات و سوابق قبلی فعالیت‌های رسانه‌ای و اطلاع‌رسانی در دولت، به نظر می‌رسد در دستور کار قرار گرفتن موضوعات ذیل در بخش‌های مختلف این وزارتخانه، ضروری است.

۱-۶-۷. شورای اطلاع‌رسانی

با عنایت به جایگاه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و برعهده داشتن تمامی وظایف حاکمیتی در بخش مطبوعات و رسانه‌ها شامل خبرگزاری‌ها، روزنامه‌ها و دیگر نشریات، سایت‌ها، رسانه‌های خارجی و ... از سوی این وزارتخانه، ضرورت دارد که ریاست شورای اطلاع‌رسانی دولت بر عهده این وزارتخانه باشد و اقدامات ذیل نیز لازم و ضروری است.

○ ارتقای نظام اطلاع‌رسانی دولت و هماهنگ سازی تمامی دستگاه‌های دولتی شامل وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و ... در حوزه اطلاع‌رسانی و تبلیغات و همچنین تقویت جریان اطلاع‌رسانی برای تبیین اقدامات دولت با تقسیم کار و تأکید بر داشتن پیوست رسانه‌ای برای هر یک از فعالیت‌های دولت با استفاده از ظرفیت روابط عمومی‌ها و تمامی رسانه‌های فعال در کشور.

○ تمرکز بر پاسخگو کردن دستگاه‌های دولتی به مردم و افکار عمومی و اقدام بهنگام و مقتضی در پرداختن به اولویت‌ها و نیازهای واقعی با هدف افزایش اعتماد عمومی، تاب‌آوری مردم و تقویت سرمایه اجتماعی نظام.

○ تلاش برای تبیین کارآمدی و عملکرد واقعی دولت با هدف ارائه تصویر مناسب و امیدآفرین برای مدیریت افکار عمومی در جهت عدم افزایش انتظارات و تعدیل مطالبات.

○ تقویت جریان رصد روزانه شبهات (اطلاعات دو پهلو)، ابهامات (اطلاعات ناقص)، شایعات (خلأ اطلاعات)، سؤالات (پاسخ به کنجکاوی مردم) و مهم‌تر از همه القانات (جریان رسانه‌های فارسی‌زبان) با فعال شدن یک بخش متمرکز تولید محتوای همزمان با در نظر گرفتن ضرورت همکاری همه بخش‌های دولت در ارائه‌ی اطلاعات برای واکنش به هنگام در سه بخش رسانه‌های رسمی، نیمه‌رسمی و غیر رسمی

۲-۶-۷. معاونت مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی

- تمرکز و توجه به حوزه محتوایی از طریق هماهنگ‌سازی و تعامل میان رسانه‌ها و شورای اطلاع‌رسانی
- سرمایه‌گذاری و توجه به حوزه‌های زیرساختی فعالیت‌های رسانه‌ای و هدفمندسازی یارانه‌های دولتی در بخش مطبوعات و رسانه‌ها
- بیرون آمدن از فضای تقسیم جناح‌های رسانه‌ای فعال در کشور و تقسیم کار، نقش و مأموریت برای هر رسانه متناسب با کارکرد و مأموریت دستگاهی و دور شدن از فضای موازی کاری و تقابل و هدر دادن منابع مالی و ...
- پایان دادن به فضای کمی در تولید و درگاه نشر در کارکرد رسانه (دولتی، دستگاه‌ها و بخش خصوصی) و ورود به فضای کیفی، اثربخشی، تخصصی و ... برای جلوگیری از هدر رفتن منابع موجود
- اقدام سریع در مورد تصویب دو لایحه سازمان نظام صنفی خبرنگاران و قانون مطبوعات که عملاً منجر به ایجاد اختلال جدی در فرایند کار رسانه‌ای شده است. هم‌اکنون بیش از ۳۰ هزار نفر مدعی کار خبرنگاری و بیش از ۱۳ هزار رسانه مدعی فعالیت رسانه‌ای در کشور هستند که این خود عامل اصلی ایجاد اختلال و اغتشاش در فضای شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌ای است.
- توجه به دیپلماسی عمومی و تقویت جریان مناسبات رسانه‌ای با سایر کشورها به ویژه کشورهای همسایه برای اثرگذاری بر افکار عمومی سایر کشورها - تقویت مناسبات دوجانبه منطقه‌ای و بین‌المللی که هم اکنون خلأ آن به شدت احساس می‌شود در برابر لابی رسانه‌ای رژیم اشغالگر قدس، مرتجعین منطقه و آمریکا و ...
- افزایش ظرفیت بخش بین‌الملل رسانه‌های ایرانی به زبان‌های خارجی برای تقویت جریان اطلاع‌رسانی در سطح منطقه و محیط بین‌الملل برای تبیین مواضع نظام و مقابله با جریان ضد ایرانی رژیم اشغالگر قدس و عربستان و آمریکا و ...

۳-۶-۷. خبرگزاری ایرنا

- ارتقای ایرنا به جایگاه خبرگزاری رسمی جمهوری اسلامی و مرجعیت در حوزه اطلاع‌رسانی
- حفظ رسالت کلان و راهبردی، وظایف کاربردی، شأن و جایگاه حرفه‌ای و تخصصی خبرگزاری و رسانه‌های وابسته
- رفع فوری مشکلات مالی و اجرایی (بودجه، ساختمان، نیروی انسانی و ...)
- هوشمندسازی انتشار اخبار (بر اساس ویژگی‌های مخاطبین و شخصی‌سازی)
- توجه به بخش چندرسانه‌ای و حضور مؤثر و جریان‌ساز در فضای مجازی

- ساماندهی، تعیین تکلیف و فعال سازی هدفمند دفاتر خارجی ایرنا بر اساس اولویت های ج.ا.ا در عرصه سیاست خارجی و روابط بین الملل

۴-۶-۷. مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران

- حفظ و افزایش تیراژ روزنامه و تکمیل سبد رسانه‌ای و محصولات محتوایی با هدف ارتقای مؤسسه به موثرترین نشریه کشور
- توجه به حوزه نوین اطلاع‌رسانی و فعالیت مؤثر و خلاقانه در فضای مجازی با توجه به تجربه پلتفرم‌های مختلف

۵-۶-۷. دانشکده خبر

- توجه ویژه به تربیت و کادر سازی نیروهای فعال رسانه‌ای با عنایت به رسانه‌های در اختیار به عنوان یک کارگاه و باشگاه تخصصی

۷-۷. مد و لباس

مسائل موجود

- عدم خودکفایی در صنعت پوشاک به خصوص چادر
- وجود مافیای سازمان‌یافته در مقابله با حیا و عفاف جامعه و عدم نظارت و برخورد با آنها
- در دسترس نبودن البسه اسلامی
- عدم حمایت جدی از طراحان البسه اسلامی
- عدم موفقیت در ترکیب هنر اسلامی با صنعت مد و لباس
- عدم توفیق در ارائه‌ی الگوی فراگیر
- غالب بودن فعالیت‌های رسانه‌ای بر اقدامات قابل شهود در بطن جامعه
- فقدان موفقیت برای در دسترس قرار دادن پوشاک با رعایت اصول اسلامی ایرانی و صرفه‌ی عمومی
- توسعه‌ی فزاینده‌ی البسه و پوشاک ناهمگن با ساختارهای فرهنگی
- پراکندگی اقدامات صورت گرفته در حوزه ساماندهی مد و لباس
- ضعف در اطلاع‌رسانی و تبلیغات در آثار طراحی شده

- عدم وجود شبکه‌ی نظارت مستمر و فراگیر برای پیشگیری از رخدادهای ضارزش، تولید محصولات مغایر با شئونات دینی و توزیع البسه‌ی معارض با عفت عمومی

برنامه‌ها

- اصلاح قانون مد و لباس و لزوم توجه به زیر ساخت‌های اقتصادی آن از طریق تقویت صنعت نساجی
- الزام طراحان مد و لباس به ثبت مشخصات خود در بانک جامع طراحان و جلوگیری از فعالیت آنها در صورت فقدان مجوز فعالیت
- الزام واحدهای تولیدی به استفاده از طراحان لباس مورد تایید کارگروه با مشارکت اتحادیه
- حمایت از بخش خصوصی جهت ورود ماشین‌آلات مدرن با تکنولوژی‌های پیشرفته
- ارائه تسهیلات به واحدهای تولیدی و طراحان مد و لباس با اولویت طراحی که اقدام به ثبت مشخصات در بانک جامع طراحان نموده‌اند و تولیدکنندگانی که از طراحان مورد تایید کارگروه استفاده می‌کنند.
- تمرکز نظارت بر واحدهای تولید عمده پوشاک به جای واحدهای صنفی خرده فروش
- حمایت از نشریات مد و لباس اسلامی ایرانی
- به روزرسانی سرفصل‌ها و واحدهای درسی رشته مد و لباس
- کاهش تعرفه مواد اولیه که امکان تولید در داخل کشور را ندارند.
- ایجاد خانه طراحان لباس

۸-۷. برخی از سازمان‌ها و نهادهای تابعه

در این بخش به سازمان‌ها و نهادهای تابعه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خواهیم پرداخت. در این میان از بین تمامی سازمان‌ها، نهادها و شوراهای موجود، سعی شده است به مهم‌ترین آنها پرداخته شود.

۸-۷-۱. سازمان حج و زیارت

مسائل موجود

- تعطیلی عمره مفرده از سال ۱۳۹۴ به دلیل اتفاق فرودگاه جده
- کاهش سهمیه حج تمتع از سال ۱۳۹۳ به دلیل ساخت و ساز اطراف حرم شریف نبوی و بیت‌الله الحرام

- تعطیلی حج تمتع در سال ۱۳۹۵ به دلیل واقعه منا و سپس تعطیلی سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ به علت شیوع بیماری کرونا
- تعطیلی دو ساله‌ی زیارت عتبات مقدسه
- تعطیلی هشت‌ساله‌ی حرمین شریفین سوریه
- کاهش اختیارات سازمان در ستاد اربعین و انتقال مدیریت اربعین از سازمان به وزارت کشور و مدیریت آن توسط معاونین و مشاورین وزیر کشور
- ورشکستگی بسیاری از دفاتر کارگزاران حج و زیارت به دلیل شرایط موجود و کم‌توجهی به ایجاد زیرساخت‌های حمایتی لازم در این زمینه
- عدم وجود توجه مناسب به تداوم ارتباط و آموزش لازم به کارگزاران و خادمان حج و زیارت در شرایط اپیدمی کرونا و پرهزینه شدن بازگشت به شرایط سابق
- ناتمام ماندن سرمایه‌گذاری مشترک سازمان و دو بانک دولتی در کشور عراق (شهرهای نجف و کربلا) و همچنین شهرهای مرزی ایران
- بی‌انگیزه شدن کارمندان به دلیل وضعیت موجود و تحمل فشار اقتصادی به جهت کاهش مزایای دریافتی و عدم تلاش مؤثر جهت رفع این مشکلات توسط مدیریت سازمان
- بسنده کردن ارسال کاروان به واسطه کارگزاری‌ها و عدم نقش‌آفرینی مؤثر سازمان در رویدادها و پیام‌های زیارتی از جمله اربعین
- عدم استفاده از ظرفیت ارتباطات و تعاملات با جهان اسلام در سفرهای حج و زیارت

برنامه‌ها

- توجه لازم به سرمایه‌بی‌بدیل کارگزاران حج و زیارت (هشتاد هزار تن) به عنوان ظرفیت مغفول انسانی و مدیریتی و بهره‌مندی از این ظرفیت اجتماعی در ساحت‌های مختلف انقلاب
- توجه لازم به اقتصاد حج و زیارت و گردش مالی سالانه پنج هزار میلیارد تومانی آن و استفاده از توان و تولید داخلی در رفع مایحتاج زوار و حجاج در راستای حمایت از تولید داخل و تأکیدات مقام معظم رهبری
- مدیریت و سازماندهی سفر زائران و شیعیان خارجی برای زیارت مشاهد مشرفه مشهد، قم، شیراز و ... که می‌تواند ضمن ارزآوری مناسب و فعال شدن بدنه‌ی کارمندان و کارگزاران در زمینه انتقال مبانی و

برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم

مفاهیم انقلاب اسلامی، مؤثر باشد. شایان ذکر است که در حال حاضر این موضوع در کشور، متولی مشخص ندارد.

○ برخورد مناسب و قانونی با آزادبرهای تجاری که در چند سال اخیر و با کم‌توجهی سازمان، بیش از پنجاه درصد عملیات در عراق را در دست گرفته‌اند و معمولاً در مقابل خدمات ضعیف و بی‌مسئولیتی‌های خود، به هیچ نهادی پاسخگو نیستند.

○ هماهنگی با سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (سپاه قدس) جهت راه‌اندازی هر چه سریع‌تر سفر زیارتی سوریه با عنایت به امنیت استقرار یافته در کشور مذکور بخصوص شهرهای دمشق و زینبیه و جلوگیری از فعال شدن قریب‌الوقوع آزادبرها در این حوزه

○ تغییر ساختارهای اجرایی حج تمتع و عمره مفرده مجموعه‌ها جهت جلوگیری از اختلاف و دودستگی و کنترل و نظارت بیشتر در جهت ارائه خدمات بهتر به زائرین و حجاج

○ آموزش مستمر مدیران، عوامل و کارگزاران و بخصوص بازرسان به همراه ارزشیابی دقیق سالیانه

○ تنظیم شیوه‌نامه و دستورالعمل شرایط انتخاب و به کارگیری خدمه، عوامل، کارگزار و بازرسان متناسب با نیازمندی‌ها و اقتضائات کار

○ بهبود آموزش‌های زوار و ارتقای کیفی این قبیل آموزش‌ها

○ پیگیری اجرایی ساختن سفر ریلی زائران به عراق و عتبات مقدسه مبتنی بر مصوبات هیأت محترم دولت

○ برنامه‌ریزی جهت بهبود وضعیت رفاهی زائرین آنچنان که مقام معظم رهبری در جلسات مختلف با کارگزاران حج، نسبت به آن تأکید فرمودند تا شأن حجاج ایرانی در بهترین وضعیت، حفظ گردد.

○ تلاش در جهت افزایش سهمیه جمهوری اسلامی ایران در حج سال‌های آتی

○ چابک‌سازی ساختار سازمانی

۲-۸-۷. سازمان اوقاف و امور خیریه

اگرچه وجود بیش از ۲۰۰ هزار موقوفه در کشور به تنهایی می‌تواند تحولات شگرفی در حوزه‌های فرهنگی رقم زنداما مع الاسف این مهم هنوز در پیچ و تاب مسائل فرعی و متفرقه مجال تحقق نیافته است.

مشکلات ریز و درشتی که می‌بایست یک به یک از پیش پای این سازمان برداشته شود در ذیل به برخی از این مسائل اشاره می‌شود:

مسائل موجود

- کم توجهی به موضوع وقف
- کاهش اعتماد عمومی
- لزوم وجوب هزینه کرد منطبق با نیت واقف
- هزینه های سنگین ساختار مدیریتی و ممنوعیت جبران این مبالغ از موقوفات به دلایل شرعی و قانونی
- عدم همکاری برخی از هیأ امناء و متولیان
- تعدد مشکلات، مسائل و پرونده های حقوقی
- نبود بانک اطلاعاتی کامل و جامع
- تعارض با برخی نهادها از جمله شهرداری ها و مشکلات قانونی

برنامه ها:

- جلب اعتماد عمومی
- ترویج فرهنگ وقف
- تامین هزینه های مدیریتی از طریق ایجاد منابع درآمدی
- صرفه جویی در هزینه های مدیریتی و ستادی
- نظارت دقیق و موشکافانه بر سازو کارهای مالی موقوفات و بقاع متبرکه
- ارائه پیشنهادات و لوایح به مراجع تصمیم گیری و مجلس شورای اسلامی
- تهیه بانک جامع اطلاعاتی
- انعقاد تفاهم نامه های همکاری با سازمان ها و نهادهای دولتی و غیر دولتی

تکالیف کمی سازمان اوقاف و امور خیریه در سال ۱۴۰۰:

- پیش بینی تعداد موقوفات ۱۴۰۰
- در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد موقوفات ۱۷۶۵۲۷ موقوفه بوده است . پیش بینی تعداد موقوفات در سال ۱۴۰۰، ۲۳۰۴۲۹ موقوفه می باشد.

۳-۸-۷. ستاد عالی کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد

شاید هیچ وصفی در تعریف مسجد بالاتر از وصف «مسجد خانه خداست» نباشد در منظومه اعتقادی اسلام مسجد خانه خدا و پناهگاه مردم و پایگاه ولایت است. از این رو همه کارکردهای توحیدی، نیایشی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی را در خود مجتمع دارد.

بی شک مسجد آنگونه که مهمترین کانون شکل‌گیری انقلاب اسلامی مردم ایران به رهبری امام راحل عظیم الشان بوده است می‌تواند خاستگاه گام دوم انقلاب اسلامی در مسیر «خودسازی»، «جامعه‌پردازی» و «تمدن‌سازی» نیز باشد.

«مسجد پایگاه است نه فقط پایگاه برای فلان مسئله اجتماعی بلکه مسجد می‌تواند پایگاه همه کارهای نیک باشد پایگاه خودسازی، پایگاه انسان‌سازی، تعمیر دل و تعمیر دنیا و مقابله با دشمن و زمینه‌سازی برای ایجاد تمدن اسلامی و بصیرت‌زایی افراد.»^۱

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی «دولت تحول»، مسجد را به عنوان پایگاه تحول فرهنگی-اجتماعی می‌بیند؛ لذا ضمن احصا مسائل و چالش‌های کنونی در حوزه هنری فرهنگی و اجتماعی با بهره‌گیری از ظرفیت ستاد هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور برای رفع این مسائل اقدام می‌نماید.

مسائل موجود

- عدم تعامل، تمرکز گرایی، واگرایی، بی‌اطلاعی و کند روی‌های کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور
- عدم تمرکز بر هنر، کیفیت نازل محصولات هنری، کم‌توجهی به موضوعات و رشته‌های مختلف هنری
- استفاده حداقلی از ظرفیت موجود کانون‌های فرهنگی هنری (۲۶۰۰۰ کانون ثبت شده و ۸۰۰۰ کانون فعال)
- عدم وجود همکاری درخور و بعضاً تداخل تعارض میان نهادهای متولی فرهنگ و هنر
- چالش‌های مختلف منبعت از مشکلات مالی
- رسمیت‌یابی مرجعیت و اثرگذاری ستاد هماهنگی در بدنه حاکمیت و فضای عمومی جامعه
- عدم تناسب نیازها با مهارت‌های فعالان، سطح غیر حرفه‌ای فعالیت‌ها، عدم رشد و بالندگی کافی در کانون‌ها
- غفلت از ظرفیت‌های عظیم مساجد جهان اسلام

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب؛ ۱۳۹۵/۵/۳۱

- عدم بهره مندی کافی از توان نیروهای داوطلب مردمی
- غفلت از نقش آفرینی و فعالیت بانوان

برنامه‌ها

- شناسایی، رسمیت بخشی، برجسته‌سازی فعالیت‌ها، رصد، پایش.
- توجه ویژه به عرصه‌ها و موضوعات هنری و نخبه پروری و تربیت هنرمند تراز انقلاب اسلامی و آثار هنری فاخر
- استفاده هدفمند و هوشمند از ظرفیت‌های شبکه منسجم و گسترده کانون‌ها و فعالان کانونی در حل مسائل اساسی کشور و پیشبرد اهداف گام دوم فرهنگی و هنری انقلاب اسلامی
- تعامل هدفمند و موثر با سایر بخش‌های داخلی وزارت فرهنگ و ارشاد و سایر نهادهای فرهنگی و هنری
- تقویت منابع مالی ستاد هماهنگی
- ناشناخته بودن به کم‌توجهی و چالش اعتبار کانون‌های فرهنگی هنری در نهادهای حاکمیتی و مردمی
- آموزش و توانمندسازی تخصصی و هدفمند عناصر فعال کانون‌ها
- بسط شبکه و ورود به عرصه‌های منطقه‌ای و جهانی
- استفاده حداکثری از ظرفیت‌های مردمی و نیروهای داوطلب در پیشبرد اهداف
- توجه به نقش و حضور فعال و موثر بانوان در طراحی‌ها و برنامه‌ها (به عنوان مخاطب و فعال)

تکالیف کمی معاونت هنری در حوزه امور مساجد در سال ۱۴۰۰:

- پیش بینی تعداد کتابخانه‌های مساجد (تحت پوشش کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد) -
مخزن بسته ۱۴۰۰
در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد کتابخانه‌های مساجد (تحت پوشش کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد) مخزن بسته ۵۹۱۹ باب می‌باشد. پیش بینی تعداد آن در سال ۱۴۰۰، ۹۲۳۰ باب بوده است.
- پیش بینی تعداد کتابخانه‌های مساجد (تحت پوشش کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد) -
مخزن باز ۱۴۰۰
در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد کتابخانه‌های مساجد ۵۳۹۴ باب می‌باشد. پیش بینی تعداد آن در سال ۱۴۰۰، ۸۱۲۲ باب بوده است.

○ پیش بینی تعداد کانون های فرهنگی و هنری مساجد(عمومی و تخصصی)-(شهری عمومی)۱۴۰۰

در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد کانون های فرهنگی و هنری مساجد ۹۹۷۸ کانون می باشد پیش بینی تعداد آن در سال ۱۴۰۰، ۱۴۸۹۶ کانون بوده است.

○ پیش بینی تعداد کانون های فرهنگی و هنری مساجد(عمومی و تخصصی)-(روستایی عمومی)۱۴۰۰

در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد کانون های فرهنگی و هنری مساجد(عمومی و تخصصی)-(روستایی) عمومی ۱۰۱۱۸ کانون بوده است و پیش بینی تعداد آن در سال ۱۴۰۰، ۱۵۵۰۴ کانون می باشد.

۴-۸-۷. سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

مسائل موجود:

- عدم تخصص و کارآمدی نیروی انسانی موجود سازمان
- افزایش سن و بازنشستگی نیروهای فعلی سازمان و عدم جایگزین متناسب نیروی انسانی
- عدم ظهور و بروز فعالیت های سازمان در سامانه های مجازی و نرم افزاری و سایت ها و فضای مجازی
- تکیه بر اقدامات روتین مانند برگزاری نمایشگاه
- عدم ارتباط فعال و مؤثر با عموم جامعه و شهروندان کشورهای دیگر و ارتباط با سازمان ها و نهادهای دولتی و بخش خاصی از سازمان های غیردولتی
- نارضایتی کارکنان سازمان از وضعیت معیشتی خود
- عدم استفاده از ظرفیت ایرانیان خارج از کشور

برنامه ها:

- برنامه ریزی و سیاستگذاری جهت ساخت ایجاد و انتشار تصویری مطلوب از ایران در سراسر دنیا
- تمرکز بر تعامل با نهادهای غیردولتی در خارج از کشور
- ایجاد ارتباط و مخاطب با شهروندان و مردم کشورهای مختلف جهان

- جوان سازی ظرفیت نیروی انسانی سازمان با اعتماد به نیروهای زبدهی جوان سازمان و جذب نیروهای متخصص جدید با توجه به بیانیه گام دوم
- تقویت و توانمندسازی نیروی انسانی سازمان با استفاده از دوره های آموزشی متعدد
- مکانیزه نمودن فرآیندها و توسعه ی سامانه های نرم افزاری و مجازی سازمان
- بهبود وضعیت معیشت کارکنان سازمان
- چابک سازی سازمان به واسطه ی اصلاح ساختاری سازمان
- استفاده از ظرفیت مردمی و ایرانیان خارج از کشور

تکالیف کمی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در سال ۱۴۰۰:

○ پیش بینی تعداد نمایندگی های فرهنگی ج.ا.ا در خارج از کشور ۱۴۰۰ در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد نمایندگی های فرهنگی ج.ا.ا در خارج از کشور ۸۲ نمایندگی بوده است تعداد نمایندگی های فرهنگی ج.ا.ا در خارج از کشور در سال ۱۴۰۰، ۹۰ نمایندگی می باشد.

○ پیش بینی تعداد فارسی آموزان خارج از کشور ۱۴۰۰ در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد فارسی آموزان خارج از کشور ۵۰۰۰ نفر بوده است تعداد فارسی آموزان خارج از کشور در سال ۱۴۰۰، ۶۳۲۶ نفر می باشد.

○ پیش بینی تعداد مبلغان مذهبی اعزامی به دیگر کشورها ۱۴۰۰ در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد مبلغان مذهبی اعزامی به دیگر کشورها ۴۱۶ نفر بوده است تعداد مبلغان مذهبی اعزامی به دیگر کشورها در سال ۱۴۰۰، ۵۲۶ نفر می باشد.

○ پیش بینی تعداد اسناد همکاری های فرهنگی معتبرمیان ایران و دیگر کشورها ۱۴۰۰ در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد اسناد همکاری های فرهنگی معتبرمیان ایران و دیگر کشورها ۱۱۴ سند بوده است تعداد اسناد همکاری های فرهنگی معتبرمیان ایران و دیگر کشورها در سال ۱۴۰۰، ۱۳۷ سند می باشد.

○ پیش بینی تعداد هفته های فرهنگی برگزار شده در دیگر کشورها ۱۴۰۰ در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد هفته های فرهنگی برگزار شده در دیگر کشورها ۲۹ رویداد بوده است تعداد هفته های فرهنگی برگزار شده در دیگر کشورها در سال ۱۴۰۰، ۳۵ رویداد می باشد.

۵-۸-۷. بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای

مسائل موجود

- تسلط جریان‌های واسط و میانجی و افزایش نفوذ شرکت‌های تولیدکننده‌ی خارجی
- ❖ ورود بازی‌های خارجی حاوی موضوعات و صحنه‌های نادرست و انتشار آن با هولوگرام بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای از طریق شبکه‌های توزیع که در تعارض با بند ۱ از ماده‌ی ۱ قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (رشد فضائل اخلاقی بر اساس ایمان و تقوی)
- مدیریت واداده، غیرانقلابی و غیرشفاف در بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای در سطوح ارشد مدیریت
- فقدان تکنولوژی‌های برتر تولید در کشور
- توان سناریوسازی پایین در کشور به طور متوسط در تولیدات
- ضعف در طراحی شخصیت‌ها و نماد‌های ایرانی و اسلامی
- کارایی پایین بازی‌های یارانه‌ای ساخت داخل به جهت تجاری‌سازی و بازاریابی
- عدم ارتباط با مراکز انقلابی و نظارتی مرتبط
- الگو برداری زیاد از بازی‌های خارجی
- عدم کنترل و انجام نظارت پساویدادی
- اعمال سیاست‌های ضدارزش در قالب حذف نظارت و مجوز تولید
- اعمال سیاست‌های تشویقی به تولیدکنندگان و فعالان غیرانقلابی
- ❖ فراهم کردن محیط مناسب برای رشد جریان‌های مولد برنامه‌های مبتدل و غیرانقلابی
- ریسک بالای سرمایه‌گذاری داخلی در تولید بازی‌های رایانه‌ای
- ❖ هزینه زیاد تولید بازی یارانه‌ای با توجه به نيزمندی به افراد متخصص در حوزه‌های برنامه نویسی، انیماتورها، نویسندگان و...
- ❖ خطر عدم بازگشت‌پذیری سرمایه و سود کافی
- ❖ در دسترس بودن نمونه‌های خارجی در بازار با هزینه‌ای اندک و بدون پرداخت حق کپی رایت
- کیفیت پایین بازی‌های داخلی در مقابل بازی‌های مطرح جهانی با توجه به میزان دسترسی به طور متوسط

برنامه‌ها

- علاقه‌مندی و ورود داوطلبانه شرکت‌های بخش خصوصی به این حوزه و حمایت از آنها
- حمایت جدی بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای از این صنعت و تولیدکنندگان آن
- استفاده از ظرفیت‌های غنی فرهنگی و تمدنی اسلام و ایران در جهت ساخت بازی‌های فاخر با سناریوهای قوی
- استفاده از سرمایه انسانی خیره در کشور
- تقویت و گسترش کانال‌های توزیع متنوع و متعدد در سطح کشور
- تأمین و تقویت دانش فنی و امکانات سخت افزاری و نرم‌افزاری و تجهیزات وابسته بازی‌های رایانه‌ای
- استقبال و حمایت از تولید بازی‌هایی با ژانر مقاومت و ضد امپریالیستی
- توجه به ظرفیت بازارهای موجود در کشورهای فارسی‌زبان و مسلمان بخصوص کشورهای منطقه
- ایجاد ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری در زمینه تولید بازی‌های رایانه‌ای در جهت همگرایی ارتباطات میان فرهنگی
- جهت‌دهی موضوع و راهبردی به تولیدات این حوزه
- ایجاد و تقویت تعامل مثبت و سازنده میان بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای و شرکت‌های تولیدکننده
- حمایت از آموزش و تربیت نیرو در راستای گسترش و تقویت کیفی تولیدات این حوزه
- حمایت دولتی ویژه از فروش و بازاریابی شرکت‌های سازنده بازی‌های رایانه‌ای
- برگزاری کارگاه‌های آموزش نمایشنامه‌نویسی و ژانرنویسی در حوزه بازی‌های رایانه‌ای به خبرنگاران و نخبگان جوان
- استقرار سامانه رده‌بندی سنی بازی‌های رایانه‌ای وارداتی خارجی و تولیدات داخلی
- برنامه‌ریزی و تدوین نظام‌نامه حقوق مادی و معنوی تولیدکنندگان بازی‌های رایانه‌ای
- توسعه همکاری‌های بین‌المللی به ویژه با کشورهای اسلامی و منطقه و کشورهای ضد استکباری در زمینه توزیع و مصرف صنعت بازی‌های رایانه‌ای
- همکاری با مراکز رشد و پارک‌های فناوری به جهت استفاده از ظرفیت آنها

۶-۸-۷. نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

مسائل موجود

- اشکالات قانون تأسیس نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و ضرورت بازنگری در آن
- محدودیت منابع مالی
- ساختار تشکیلاتی ناکارآمد نهاد با توجه به نیازهای امروز نهاد
- ناپایدار بودن درآمدهای نهاد و منابع تأمین بودجه
- تازه تأسیس بودن نهاد به نسبت نهادهای دیگر و دستگاه‌های عمومی و آسیب‌های حاصله
- منابع انسانی نیمه کارآمد و متوقع
- آموزش ناکافی نیروی انسانی
- عدم احساس نیاز مردم به مطالعه
- گران شدن قیمت کاغذ و بالتبع کتاب
- عدم تبیین جایگاه اجتماعی نهاد و کتابداران در جامعه
- عدم آشنایی عموم مردم با کتابخانه‌های موجود در شهر و منطقه خود و فرصت حاصله از آن
- عدم برنامه‌ریزی هماهنگ، مناسب، راهبردی و یکپارچه در جریان فرهنگی کشور به ویژه در امر اداره کتابخانه‌های عمومی و مطالعه
- گرایش اندک اعضای جامعه به کتابخوانی و کتابخانه‌های عمومی به نسبت جمعیت کشور
- فعالیت رسانه‌های رقیب و ایجاد فضای فرهنگی مشابه و بعضاً جذاب
- تغییر ذائقه فرهنگی مخاطبین در قبال محصولات فرهنگی
- عدم تمایل اعضای کتابخانه‌ها نسبت به فعالیت‌های جمعی در ایام کرونا
- استنکاف از اجرای قانون ماده ۶ درآمدهای نهاد کتابخانه کل کشور به ویژه در کلانشهرها

برنامه‌ها

- اصلاح قانون تأسیس نهاد
- اصلاح چارت و ساختار سازمانی نهاد

- خلق منابع مالی جدید و پایدار از طریق ساختار حاکمیتی و ایجاد ظرفیت کسب درآمد قانونی با اخذ مجوزهای لازم
- توجه به سلسله مراتب در کنار ارتباطات مستقیم با نیروی انسانی
- توجه به نیروهای ستادی در کنار کتابداران
- طراحی نظام تشویق و تنبیه
- ارزیابی میدانی و بازخوردگیری از فعالیتهای
- راه اندازی سیستم هدفمند ارزشیابی کارکنان، مدیران و رؤسای ادارات
- گسترش خدمات و برنامه‌های کتابخانه‌ای در روستاها از طریق «پیشخوان کتابخانه عمومی» و «کتابخانه‌های سیار» از محل مسئولیت اجتماعی سازمان‌ها و کمک خیران
- بهره‌گیری از ظرفیتهای بومی استان‌ها (نخبگان اعم از شعرا، نویسندگان و ...)
- بهره‌گیری از روش‌های خلاقانه ارتباط با مخاطبین اعم از باشگاه‌های اعضا، اپلیکیشن کتابخوانی و ...
- روزآمدسازی و تنوع‌بخشی به منابع کتابخانه‌های مطابق با نیازهای بومی و اجتماعی کاربران
- کاربرمحور کردن خدمات و برنامه‌های کتابخانه‌های عمومی
- اصلاح و توسعه زیرساخت‌ها و فرآیندها به منظور افزایش بهره‌وری در نهاد
- توسعه و پشتیبانی سامانه‌های فعلی و ایجاد سامانه‌های مورد نیاز نهاد
- آموزش هدفمند نیروی انسانی
- تقویت ارتباط و طراحی برنامه‌های مشترک با فعالین حقیقی و حقوقی مروج کتابخوانی
- تقویت حوزه رفاهی نیروی انسانی
- اجرای طرح‌های ماندگار و ضروری از جمله کتابخانه بدون کتاب
- رفع موانع قانونی و ایجاد زیرساخت در بهره‌گیری از روش‌های نوین و ایجاد کتابخانه‌های دیجیتال
- بهره‌گیری از فناوری‌های نوین در ارائه خدمات
- باز طراحی فضاهای کتابخانه‌های عمومی به منظور شاداب‌سازی و جذب مخاطب
- استفاده از ظرفیت صاحب‌نظران بیرونی در موضوعات حائز اهمیت
- تقویت تعاملات با بدنه مجلس و دولت
- استفاده بهینه از ظرفیت اطلاع‌رسانی به منظور معرفی نهاد و تقویت جایگاه آن در جامعه
- افزایش بازدارندگی مجازات‌ها

تکالیف کمی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در سال ۱۴۰۰:

○ پیش بینی زیر بنای کتابخانه های عمومی کشور ۱۴۰۰

در سال پایه ۱۳۹۳ زیر بنای کتابخانه های کشور ۱۳۴۱۱۲۹ متر مربع بوده است . پیش بینی توسعه زیر بنای کتابخانه های عمومی در سال ۱۴۰۰ زیر بنای ۲۲۱۸۱۶۷ متر مربع می باشد.

○ پیش بینی تعداد کتاب های موجود در کتابخانه های عمومی کشور ۱۴۰۰

در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد کتاب های کتابخانه های عمومی کشور ۳۹۷۳۸۰۰۰ جلد کتاب بوده است . پیش بینی تعداد کتاب های کتابخانه های عمومی کشور در سال ۱۴۰۰، ۷۶۰۸۲۰۰۰ جلد می باشد.

○ پیش بینی تعداد اعضای کتابخانه های عمومی کشور ۱۴۰۰

در سال پایه ۱۳۹۳ تعداد اعضای کتابخانه های عمومی کشور ۲۴۵۶۰۰۰ نفر بوده است . پیش بینی تعداد اعضای کتابخانه های عمومی کشور در سال ۱۴۰۰، ۴۱۹۶۰۰۰ نفر می باشد.

○ پیش بینی سرانه کتابخانه های عمومی کشور ۱۴۰۰

در سال پایه ۱۳۹۳ سرانه کتابخانه های عمومی کشور (باب) به ازای هر ۱۰۰۰۰۰ نفر ۴ باب بوده است . پیش بینی سرانه کتابخانه های عمومی کشور در سال ۱۴۰۰، ۵/۹ باب می باشد.

○ پیش بینی سرانه کتابهای موجود در کتابخانه های عمومی ۱۴۰۰

در سال پایه ۱۳۹۳ سرانه کتابهای موجود در کتابخانه های عمومی کشور (نسخه) به هر ۱۰۰۰۰۰ نفر ۵۱ نسخه، بوده است. پیش بینی سرانه کتابخانه های عمومی کشور در سال ۱۴۰۰، ۹۱ نسخه می باشد.

